

SZAKSZERVEZETI KÖZLÖNY

VII. ÉVF. 1. SZÁM

BUDAPEST, 1946 JANUÁR 1

1946 GAZDASÁGI REMÉNYEI

1944: a magyar történelem leghitványabb, legszegényteljesebb esztendeje volt. 1945: az ocsúdásnak, a maradék erő összeszedésének, a lábadozásnak, a készülődésnek az éve. 1946: a reménység, a talpraállás esztendeje lesz.

Mögöttünk súlyos, megpróbáltatásokkal teljes tizenkét hónap van, amely alatt gazdasági téren nagyon sokat tettünk, bár korántsem annyit, mint amennyit kellett volna. Ami eredményt elértünk, az elsősorban a szervezett magyar munkásság erőfeszítésének, áldozatvállalásának köszönhető. Kezdvé a romok eltakarításától, a májusi verseny hősi lázáig, az újjáépítés hatalmas lendületéig: minden a szervezett dolgozók áldozatos készségéből született meg. Ha időnkint volt is ellankadás, ha néha a dolgozók — látva a reakció aljas játékait — a sztrájk fegyveréhez akartak is menekülni, végül mégis győzött a munkások felelősségérzete. Az üzembhelyezett bányák és gyárak, a villany, gáz- és vízszolgáltatás megindítása, a vasút és a posta már szinte békebeli teljesítménye nem lebecsülendő eredménye 1945 esztendejének. Hogy a dolgozók még sem a megelégedés érzésével búcsúznak az óévtől, az elsősorban azért van, mert látják, hogy a társadalom másik részének — a henyélők, a feketézők, a láncolók, az útonálló gengszterek, a gyári és kereskedői adócsalók bandájának — egyetlen tevékenysége az elmúlt 12 hónap alatt semmi más nem volt, mint a közösség rovására a maguk egyéni jólétének fokozása — bármi áron.

Ha a dolgozók mégis reménységgel tekintenek az 1946-os év elé, annak az a magyarázata, hogy több biztató jel és néhány nyilvánvaló garancia alapján az új évben joggal várható folyamatos és tartós javulás országunk és külön-külön mindnyájunk életében.

Az első biztató jel az a hír, amely a májusban megkötendő

békeszerződésről

számol be. A békekötésnek óriási jelentősége lesz gazdasági helyzetünk javulása szempontjából. Nemcsak erkölcsileg nyerhetjük vissza eljátszott hírnevünket és léphetünk be az Egyesült Nemzetek családjába, hanem gazdaságilag is megnyílik előttünk a tartós javulás útja. Nemzetközi pénzügyi terheink (a Szövetséges Ellenőrző Bizottság, a megszálló csapatok ellátási költségei) csökkenésén kívül a legjelentősebb az a lehetőség, amely az egyenrangú nemzetnek járhat az éppen most elfogadott bretton-woods-i pénzügyi egyezmény alapján. A békekötés után Magyarország — területi és népszáma alapján — alighanem megfelelő pénzügyi segítségben részesülhet a Bretton-Woods egyezmény értelmében, egyrészt a nemzetközi valu-

tatámogató alaphoz, másrészt az újjáépítési kölcsönöket garantáló nemzetközi banktól.

De addig is, amíg a nemzetközi segítség megérkezik, belső helyzetünk — most, az új év köszöbén — tárgyilagos megítélés szerint a mélypontról felfelé vivő útra mutat. Néhány nehéz hónap a közellátás frontján: ez vár még reánk. Az új esztendő új termése — zöldség, gyümölcs, gabona, zsír, hús, cukor — már feltétlenül nagyobb fejadagokat kell, hogy biztosítson a dolgozóknak, mint amilyenben most van részük. Persze, minden azon múlik: milyen rendszabályok jönnek a készletek igazságos szétosztására és milyen eréllyel hajtják végre azokat.

Az iparcikk-készletek zárolása

az első határozott intézkedés az igazságos áruelosztás irányában. A dolgozók iparcikkellátása — ha szükséges keretek között is — megjavul a zár alá vett árucikkek 75 százalékaának hatósági áron történő átvételével és hatósági, olesó áron való szétosztásával. De szükséges, hogy következetesen hajtsák vége ezt az intézkedést és ne engedjenek kibúvót a spekulációnak. Kifogásolható, hogy a lisztkészletek bejelentési kötelezettségének szigorú ellenőrzésére — bár a rendelet már néhány hetes — ma sincsenek látható jelek. Minden a végrehajtáson múlik!

A készletek szétosztását következetesen végig kell vinni az iparcikkeken kívül az élelmicikkeken vonalán is. Erre legalkalmasabb vagy az üzemi ellátás rendszerének a kiépítése, vagy a szövetkezeti ellátás megszervezése, esetleg a kettő összekapcsolása.

Pénzügyi téren ugyancsak döntő kezdeményezésekkel indult rohamra a kormány a gazdasági helyzet megjavításáért.

A bankjegydézsma

az első radikális intézkedés volt a túlméretezett pénzbiőség lecsapolására, az infláció megfékezésére. Az 560 milliárdos bankjegvforgalom 160–200 milliárdra csökken a pénzbevonás nyomán. Ez a bankörvcs néhány hetes leállását jelenti. További eredmény csak akkor várható, ha sikerül szigorú ellenőrzéssel, az adózás jobb kimunkálásával és az adópengő intézmény bevezetésével figyelemreméltóan fokozni az állami bevételeket. A mai, több mint 90 százalékkal deficitcs államháztartási helyzet sokáig nem tartható fenn. Először is minden erővel fokozni kell az állami bevételeket, mert tarthatatlannak kell tekinteni, hogy például decemberben az egész állami közigazgatási bevételek csak 17 milliárd pengőre, jövedékkel, illetékkel együtt maximálisan 30 milliárd pengőre irányozták

elő. Ha nem javul meg tartósan az adófizető készség, sokáig nem érvényesülhet a bankjegydézsma kedvező hatása.

Másodszorban kíméletlen

takarékosságot

kell végrehajtani az állami kiadások körül. Feltétlen leépítésre van szükség a túlzott személyi kiadások terén. Csökkenteni kell a *hónvédelmi minisztérium* aránytalanul nagy költségvetését. A *bányák árkiegyeztető alapjára* az állami kezelésbe vétel, majd a kisajátítás után aligha lesz szükség az eddigi mértékben. A *vidéki városok deficitjének* állami pénzből való fedezése könnyelmű pazarlás: a vidéki városoknak igyekezniük kell önmagukat eltartani és csökkenteniük kell kiadásait. A *népruházati akcióra* fordított állami támogatás is apasz-

ható és jól meg kell nézni: hogyan sáfárkodnak a textil és bőrgyárak szabadforgalmú cikkeikkel.

A legfontosabb két tennivaló tehát ma: az *árúkeszletek arányos, igazságos szétosztása és az állami deficit megszüntetése*. A kormány, amelyben a munkáspártok végrehajtására. Nincs messze az a nap, amikor a külföld már egyenrangú félként tárgyal velünk és segít rajtunk. Addig pedig a magunk erejére utalva igyekezzünk javítani helyzetünkön. A felemelkedésben való bizakodás nem alaptalan. 1944 elesettségéből 1945 feltáplázkodási kísérletén keresztül vezet az út 1946 talpraállásáig, amely — ma már nyugodtan hihetjük — számunkra is elkövetkezik.

A Szakszervezeti Tanács felhívása a hidépítők megsegítésére

December vége van: rövid idő múlva, az első komolyabb fagy beálltakor megindul a jégzajlás a Dunán és az eddigi pontonhidakat fel kell szedni. Ha az állandóra tervezett új Kossuth-híd addig nem készül el, Buda és Pest között megszűnik az összeköttetés és egy évvel a felszabadulás után újra két részre szakad a főváros. Százvezrek lennének, akik nem tudnának eljutni munkahelyükre, veszélyben forogna, amúgy is súlyos válsággal küzdő közellátásunk, gazdasági életünk megbénulna, a közgazdaság képtelen lenne feladatait ellátni. Minden azon múlik most: befejeződik-e a jégzajlás előtt a Kossuth-híd építkezése.

Az utolsó napok időjárása még kedvez a munkának és az elkövetkező heteket ki kell használni a munka bevégzésére. Az idő sürget. Csak hatalmas iramú, éjjel-nappal, hétköznap és ünnepnap megállás nélkül folyó rohammunkával lehet a híd építést befejezni. A hidépítő munkások hősie erőfeszítéssel, meggémberedett ujjakkal, lyukas cipőben, szakadt ruhában, rossz étellemezés mellett végzik nehéz munkájukat. Ahhoz, hogy erejük utolsó nagy megfeszítésével, pihenő napjaik feláldozásával hideg éjszéken át rohammunkát végezzenek, jó eszmákra, elegendő élelemre, meleg ruhára és főként arra a tudatra van szükségük, hogy Bu-

dapest társadalma felismerve munkájuk döntő fontosságát, szeretettel, megbecsüléssel és együttérzéssel támogatja őket és hajlandó áldozatot hozni azokért, akik fáradságot nem kímélve, súlyos nélkülözések között szolgálják az ország fővárosa: Buda és Pest ügyét.

A Szakszervezeti Tanács felhívással fordul Budapest társadalmának minden rétegéhez, különösen a kereskedőkhöz, gyárosokhoz, iparosokhoz, vállalatokhoz és intézményekhez és kéri, hogy első sorban természetbeni adományokkal siessenek a hidépítő munkások segítségére.

Minden ruhaneművel, eszímával, bakancssal, minden méter szövettel, minden deka élelmiszerral új lelkesedést ébresztünk a hidépítőkben, új erőt adunk a nehéz munkához és meggyorsítjuk a híd elkészültét.

Jutalmazza meg méltón Budapest népe mindazokat, akik érte fáradva, enyhítik a fasiszta barbárok leggyalázatosabb gaztettének, mindnyájunkra súlyos kihatású következményét. A hidépítő munkások rendelkezésére bocsátandó természetbeni, vagy készpénzajándék összegyűjtésének és szétosztásának sürgős munkáját a Szakszervezeti Tanács Újjáépítési Bizottsága vállalta magára.

*

Szakszervezeti Tanács: 2 drb. törpesuper rádió;
Oroszky Lajos, cipőfelsőrészkesztő: 1 pár bakancsfelsőrész, talppal;

Hoffman Károly: 4 kg liszt, 1 kg bab;
»Fehér Ökör« étterem: 200 liter bor;
Magyar Általános Gyufaipari Rt. üzemi bizottsága: 2000 doboz gyufa;
Nánássy László: 5 kg bab;

Szabóipari Termelő és Értékesítő Szövetkezet:
6 gyermeköltöny;

Thököly-úti Félix Ruhaház: 1 kiskabát, 1 női átmeneti kabát, 1 férfi télikabát;

Goldstein Garai Ferenc: 3 m ingflanell;
Laub Elektromosárugyár: 30 kg sárga borsó;

Virág borpincészet: 200 liter bor;
Pénzügyminisztérium: 6 mázsa só;

Élelmiszeri munkások Szabad Szakszervezete (első részlet): 85 kg liszt, 150 kg kenyér;

Grün Ignác és Kendel Jenő cég: 1 meleg férfi alsó, 1 pullover;

Grünwald Mórné, Reppel Simonné, Székely Pálné: 1 férfi pullover, 1 pár zokni, 1 férfi kötött mellény, 1 női pullover, 1 gyermekkabát, 1 pár gyermekszima.

Budapest lakosságának széles rétegei átérezve a Szakszervezeti Tanács felhívásának jelentőségét, már eddig is tekintélyes pénz- és természetbeni adománnyal járultak hozzá a hidépítési akcióhoz. Lapzártáig a következők juttatták el felajánlásukat a szaktanács újjáépítési bizottságához:

Szakszervezeti Tanács	1.000.000
Lakos és Székely cégtől, dr. Feffer György	10.000
Grosz Ödön (Ostende-kávéház)	100.000
Csapó Ferenc	10.000
Vegyipariak Szakszervezete	230.289
Vida Rudolf	100.000
Nánássy László	10.000
Sándor-tér 2. sz. ház lakói	30.950
Hoffmann Ferenc Képeretgyár alkalmazottai	100.000
Textilmunkások Szakszervezete (első részlet)	424.990
Farkas Jenő cég	500.000
Lehotzky asztalosárugyár munkásai	101.050
Samum Altesse Rt.	1.000.000
Összesen:	3.617.279

Miniszterek újévi nyilatkozata a szakszervezetek szerepéről

A szakszervezetek hosszú évtizedeken keresztül nehéz küzdelmet vívtak a munkásság érdekeinek védelmében. Ebben a harcban a reakciós államapparátussal külön küzdelmet is kellett folytatniok. A nagyobb darab kenyér, a tisztességes táppénz, a munkanélküliségély követeléseire Horthy államának nem volt más válasza, csak rendőrkard, csendőrszurony, börtön és akasztófa.

Ma más a helyzet. A demokratikus Magyarország a dolgozók országa és kormányát a magyar nép magáénak tekinti. A munkásság hatalmas érdekvédelmi szervezetei, a szakszervezetek előlegezték bizalmukat a demokratikus kormányának a magyar nép emberibb életfeltételeinek megteremtésére irányuló intézkedéseivel. A kormány számít a szabad szakszervezetekben tömörült egymillió dolgozó erejére, munkájára, szervezettségére, öntudatára. Ezt hangsúlyozták minisztereink a Szakszervezeti Köz-

A kifosztott, lerombolt ország gazdasági vérkeringésének megindításában a vasutak gyors helyreállításával a szervezett vasutasság hozta a legnagyobb áldozatot. Erről és a vasutas szakszervezet megoldandó feladatairól, jövőbeli munkájáról beszél

Gerő Ernő

elvtárs, közlekedésügyi miniszter.

— A szakszervezet kezdeményezésére az új demokratikus szellemű vasutások jelentékeny számban kerültek magasabb állásokba, közülük néhányan vezetőpozícióba. Létrejöttek az üzemi bizottságok, amelyek a műhelyekben és fülkházakban egyben ellenőrzést is gyakorolnak az üzem vezetése fölött. A magyar demokrácia elpusztított és mindenéből kifosztott országot kapott örökségül. Sétéztünk az azelőtt kifűtő magyar vasutat is. Ugy kell darabokból összeszedni, újjáépíteni keserves munkával, szinte hihetetlen erőfeszítések árán. Nem csoda, ha ilyen körülmények között a vasút és a szakszervezet egyelőre keveset képes nyújtani a dolgozóknak. De ez a helyzet ideiglenes. A vasutások és hajósok helyzetén azonban csakis úgy lehet gyorsan és lényegesen javítani, ha meggyorsítjuk az egész ország talpraállítását. Ezért közlekedésünk megjavítása az ország gyors felemelkedésének egyik legfontosabb előfeltétele. Ez számos körülménytől függ. Ilyen mindenekelőtt a szolgálati fegyelem ügye. Fegyelem nélkül nincs jól működő vasút. Jól működő vasút nélkül pedig nincs nemzeti felemelkedés. A fegyelem mellett a szakszervezetek másik fontos feladata, hogy minden erejével támogassa a demokratikus rend megszilárdítását. A szakszervezetektől nagyon sokat vár a minisztérium a reakciós elemek elleni harcban. A nyugatról visszaszivárgó elemek, vagy olyanok, akik nem tudtak elmenekülni, ittmaradtak s az első időkben meghunyászkodtak, kezdik felütni fejüket. A szakszervezeteknek segítenie kell ezeket az elemeket felkutatni és ártalmatlanokká tenni. A nélkülözések, a nyomor, az élelmezés nehézségei érthető módon az egész országban kedvező talajt teremtetlek a korrupciónak. Nem csoda, ha a vasutások között is akadnak, akik megtántorodnak. A reakciósek, akik saját maguk rendszerint egyben a korrupció hordozói is, igyekeznek úgy beállítani a dolgot, hogy a korrupció együtt jár a demokráciával. Holott a valóság az, hogy a korrupció a reakciós

rendszer és az ezáltal előidézett pusztulás és nyomor velejárója. Tűzes vassal kell irtani a korrupciót és a romlott, a közösség rovására csakis a szűkös érdekeit tekintő elemeket.

Végül, de nem utolsó sorban a szakszervezetek fontos feladata, hogy már most a jelenlegi nehéz körülmények között is kövessen el mindent a dolgozók helyzetének megjavítása érdekében. Karolja fel a dolgozók minden rétegének ügyét: a fizikai és szellemi dolgozókat, a fiatalokat és a nőket, a nyugdíjasokat és a rokkantakat! Hívja fel a figyelmet az esetleges hibákra és hiányosságokra! Mutasson rá az előforduló bürokratikus túllengésekre és azokra, akik felelősek ezért. Az ilyen segítséget a közlekedésügyi minisztérium hálával és gyors intézkedésekkel fogja mindig nyugtázni. A szakszervezetnek és az üzemvezetésnek egy cél felé kell törniök: a közlekedés és a közlekedésnél dolgozók talpraállítása felé!

MAGYAR MŰANYAG ÉS VEGYÉSZETI GYÁR RT.

Budapest, V., Arany János-utca 16. Telefon: 120-012
Gyár: Újpest, Baró s-utca 22-24. Telefon: Újpest 516

GYARTMÁNYOK:

Fenol-kreosolgyanták, lakkanyagok, présporok
Novolakkok Anilinyanták, prés-
porok
Karbamid- és tiokkarbamid-gyan-
ták, présporok, ragacsok
Vinilpolimerizatum présanyagok,
ragacsok, emulziók
Keverékpólimerizatum présanya-
gok, ragacsok, emulziók

Az ország mai súlyos gazdasági helyzetében, az újjáépítés és a jóvátétel feladatainak megoldásában a magyar ipar nehéz küzdelmeket vív. A szervezett munkásság erején felül vállalta a terhek túlnyomó részét. Áldozatvállalásáért azonban joggal követel megfelelő ellenértéket.

Bán Antal

elvtárs, iparügyi miniszter nyilatkozik ezekről a súlyos problémákról.

Más az, ha a szakszervezetek mai szerepéről beszélünk és más, ha általánosságban a szakszervezetek feladatairól szólnunk. A szakszervezetek szerepe tulajdonképpen nem azonos azzal, ahogy a normális gazdasági viszonyok között a jövőben kialakul. A szakszervezetek most azt a munkát is végzik, ami az újjáépítésből is rájuk hárul és mondhatom, hogy nem könnyű ez a munka. Rengeteg áldozatot hoz a munkásság és ezt az áldozatot a szakszervezetek mintegy szabályozzák. Mindjárt a legelső időben az üzemek helyreállításával, a termelés megindításával kezdődött a szakszervezeteknek ez a konstruktív szerepe. Ahogy kialakult a termelés menete és az üzemeket beállítottuk a jóvátételi munkába, szinte állandósult az együttműködése az iparügyi minisztériumnak és a Szakszervezeti Tanácsnak. Együttesen alakítottunk ki egy kollektív szerződési rendszert, amely egyáltalán lehetővé tette bizonyos fix tényezővel számolni: a munkabérekkel. A Szakszervezeti Tanács és a szakszervezetek a munkások képviseletében nagyon is reális építőmunkát végeztek.

Igen nagy jelentőségű az üzemi bizottságok ügye is. Ennél a teljesen új intézménynél is döntő jelentőségű az a munka, amelyet a szakszervezetek végeztek. Ezt a munkát természetesen folytatni kell és a mai, még csupán a kezdetet jelentő eredményeket teljessé kell fejleszteni.

A jövőben nagyon sokat várok a szakszervezetektől. A legközelebbi jövőben a többtermelés megvalósítása érdekében tett erőfeszítéseink csak a szakszervezetekkel együttesen érhetnek el eredményeket. Nagyra értékelem azt a munkásságot, amelyet az üzemi ellátás érdekében kifejtének a kérdés napirenden tartásával. A Szakszervezeti Tanács ebből a szempontból nagyjelentőségű munkáját azzal is méltányoltam, hogy a textiliák és egyéb közellátási cikkek szétosztását is rajtuk keresztül bonyolítottam le.

A közeljövőben kell, hogy kifejlődjön a szakszervezetek szociálpolitikai munkálkodása is. Az olyan gazdasági viszonyok közepette, mint amilyenek a maiak, ez a munkálkodás természetesen nem bontakozhatott teljes egészében ki. Megvagyok győződve arról is, hogy a szakszervezetek nevelőmunkája, amelynek most semmilyen akadályja nincs — gondolok itt a multban oly bőségesen jelentkező politikai akadályokra, — teljes egészében kifejlődhet és ez igen jó ha tényleg lesz többek között a termelés fokozására is.

Munkaprogramomnak tekintem a szakszervezetek egyre fokozódó bekapcsolásának és befolyásának biztosítását mindenütt, ahol gazdasági és szociálpolitikai kérdésekről van szó. Legelső sorban is az életnek megfelelően megváltoztatjuk az üzemi bizottságokról szóló szabályrendeletet. Az életnek megfelelően,

mondottam, mert amióta dolgozunk vele, megmutatkozott, hogy a meglévő rendelet több javítást igényel. Még jobb üzemi bizottságokat kell létrehozunk, mint amilyenek a mostaniak.

A szakszervezeteket mentől jobban kívánom beágyazni a jövőben is a gazdasági élet minden területébe. Azt szeretném, hogy a tőke és munka között minden téren egyenlő partnerként lépjenek fel és ha kell, ezt törvényesítjük is. Rendezni fogjuk ezt a nagyon fontos kérdést a közeljövőben. Az egysége, munkakódex kidolgozásának mostani munkáiban is nagy szerep vár a szakszervezetekre. A jövő év ár- és bérpolitikáját — nemcsak a munkabérek és közszükségleti cikkeket — általánosságban a szakszervezetekkel együtt kell megállapítani.

Az 1945-ös évben elmúltak a kezdeti nehézségek. 1946 már egy normálisabb év lesz és a szakszervezetek szerepe is mindinkább rendeződik. Megoldódnak a Szakszervezeti Tanács és a szakszervezetek feladatai is. A most következő évben mindezen túl továbbra is feladata lesz a szakszervezeteknek — ami eddig is egyik legfontosabb feladatuk volt —, hogy vigyázzanak a szakszervezeti egységre.

A feketekezeskedelem elleni harcban, a szövetkezeti mozgalom megerősítésében a szakszervezetekre váró feladatokról beszél

Rónai Sándor

elvtárs, kereskedelem- és szövetkezetügyi miniszter

Az országnak és különösen az ország dolgozóinak súlyos kárára van a feketekezeskedelemnek a kialakulása és ezzel mindaz, ami a közellátás nehézségeit a kereskedelem terén is növeli. A feketekezeskedelem elleni harcban a Szakszervezeti Tanácsnak és a szakszervezeteknek is nagy szerepük van. Az egészséges kereskedői tevékenység kialakítása szempontjából a kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők szakszervezetei nagy és értékes feladatokat vállalhatnak magukra. Ezen túl nagy a szerepe a szakszervezeteknek a szövetkezeti élet kiépítése terén is. Egészen szövetkezeti mozgalom kifejlődése másképp el sem képzelhető, mint a szakszervezetekkel való együttműködés és a szakszervezeti tömegek támogatása révén. Mindezt éppen a szakszervezetek és a Szakszervezeti Tanács által megnevelt, csak a közérdeket szem előtt tartó öntudatos dolgozók révén várhatom, akik a szövetkezeti mozgalomban, mint alkalmazottak és részben mint irányítók a vezetőszeropet kell, hogy vállalják.

Az ország újjáépítésének legelső előfeltétele a rendelkezésünkre álló összes munkaerő tervszerű mozgósítása és észszerű felhasználása. A szervezett munkásság e régi követeléséről nyilatkozik

Antall József dr.

újjáépítési miniszter.

Már az újjáépítés fogalmában bennfoglaltatik, hogy az újjáépítés megvalósítása érdekében az ipari munkássággal való legszorosabb együttműködésre van szükség. Az újjáépítés elsősorban az ipari termelést veszi igénybe, márpedig az ipari termelés legfontosabb tényezője az ipari munkásság.

Magától értedődően, mint az újjáépítés ügyeivel foglalkozó minisztérium vezetője, már az előbb említettek alapján is, a legnagyobb súlyt fektetem az ipari munkásságra, különösen pedig az ipari munkásság érdekei képviseletével: a szabad szakszervezetekkel való együttműködésre.

De minisztériumomat más, szorosabb szálak is fűzik a szakszervezetekhez. A 7000—1945. sz. rendelet a munkaerőmozgósítást az újjáépítési minisztérium feladatává tette. A munkaerőgazdálkodás keresztülvitelére az újjáépítési minisztérium keretén belül az Országos Közmunkahivatalt szerveztük meg. A Közmunkahivatal szervezésének legelső fázisától kezdve feladatát a szakszervezetekkel, a Szakszervezeti Tanáccsal való együttműködésben kívánja ellátni. Ez nemcsak abban nyilvánul meg, hogy a munkaerőmozgósítást rendelet végrehajtásakor a szakszervezeteket messzemenőleg veszi igénybe, a munkaerőmozgósítást mintegy a szakszervezeteken keresztül szándékozik megvalósítani, hanem abban is, hogy mint a Közmunkahivatal vezetőségében, mind a hivatal vármegyei szervezetében elsősorban a Szakszervezeti Tanács által delegált személyek jutnak szerephez. Ezzel nemcsak a szakszervezeteket óhajtom bevonni a munkaerőgazdálkodás megoldásába, hanem a felelősségben is osztozni kívánok velük.

A demokratikus állam szociálpolitikai feladatai-
ról és a szakszervezetek ezirányú erőfeszítéséről
szól

Molnár Erik dr.

elvtárs, népjóléti miniszter.

A munkásság szempontjából rendkívül fontosságú társadalombiztosítási rendeletek előkészítésében a szakszervezetek teljes mértékben résztvesznek. Esetleges javaslataikat, módosításait a végleges kidolgozásban érvényesítjük. A szakszervezetek szerepe azonban nem korlátozódik egyedül a rendeletek és intézkedések meghozatalánál kifejtett működésre. A szakszervezetek élő szervek és jelen vannak mindenütt, ahol a munkásság érdekeinek védelméről van szó. Ennek megfer-
telően éberem őrködnek a minisztérium által már meghozott társadalombiztosítási, munkavédelmi intézkedések végrehajtása felett.

Az újonnan létesített szociálpolitikai apparátus működésében, a szociálpolitikai tanács-
adók munkájában a fővárosban és vidéken is résztvesznek a szakszervezetek. Általában mondhatom, hogy a demokratikus állam szociálpolitikai feladatainak megoldásában a szakszervezetek minden tekintetben teljes ere-
fűkkel segítenek.

Szándékosan említem utoljára az egészségügyi szakszervezetek szerepét, mert erről a kérdéssel hosszabban kívánok beszélni. A két egészségügyi szakszervezet elsőnek vette fel a baráti kapcsolat fonalát a demokratikus Romániával és Jugoszláviával. Romániával orvoscsere-t létesítettek, tudósokat hívtak meg a tudományos munkálkodás továbbfejlesztése céljából, magyar gyermekek nyaraltak a román tengerparton. A két egészségügyi szakszervezet volt a kezdeményezője a jelenleg virágzó román-magyar barátságnak, erőteljesen hozzájárulva ezzel a dunavölgyi népek közötti testvéri együttműködés megerősítéséhez.

SAKSZERVEZETEK SZEREPÉNEK

A szakszervezetek fokozott segítségét kéri a köz-
ellátás felelősségteljes munkájában

Báránys Károly dr.

közellátási miniszter.

A szakszervezetekre fontos szerep hárul a mai súlyos közellátási helyzetben. A kormány-
zat csak nehezen tudja biztosítani a minimumot is a dolgozók számára és a hiányos ellátás miatt sokan joggal elégedetlenek. A szakszervezetek kitűnő szervezethez foga-
alkalmasak arra, hogy a dolgozó tömegeket az ellátás vonalán képviseljék, egyben megismertessék a bajokat és nehézségeket is. Számítok kemény munkám során a szakszervezetek segítségére.

Az államapparátusnak az oda nem való elemektől történő megtisztításával döntő fejezetéhez érkezett a reakció elleni harc Magyarországon.

Nagy Imre

elvtárs, belügyminiszter

vezeti kemény kézzel ezt a küzdelmet; a szervezett munkássághoz intézett újr-
üzenetében a szakszervezeteknek a közigazgatásban betöltendő jövő feladatairól szól.

A reakció elleni küzdelemben és az ország demokratizálásának nagy munkájában a bel-
ügyminisztérium biztosan számíthat a szervezett munkásságra. A szervezett munkássá-
nak, a szakszervezeteknek életérdeke, hogy ez a harc erőteljesen folyék. A közigazgatás megtisztításában és demokratikus elemekkel való feltöltésében már konkrét segítséget is nyújtottak a szakszervezetek. Megindították az első közigazgatási átképző tanfolyamot, amely hívatra lesz munkásszarmazású új tisztviselőket nevelni az államháztartás részére. A szakszervezetek vidéki helyi csoportjai nagy segítségére vannak és lesznek is a jövőben a demokratikus szerveknek, elsősorban a nemzeti bizottságoknak. Most, amikor a reakciós tisztviselőknek a kormányzathól való kitisztogatása küszöbön áll, a Közalkalmazottak Szakszervezetének véleményező szerepe lesz. Általában a szakszervezetek érdeke mindenben megegyezik a belügyminisztérium által foganatosított demokratizáló törekvésekkel. Bizton számítok tehát arra, hogy komoly támogatást kapunk a jövőben is a szervezett munkásságtól, amelynek feladata, tekintélye az új Magyarországon lényegesen megnövekedett.

A dolgozó
egészségét védi az

Az ipari egészségügy intézményes kiépítése

Vitathatatlan, hogy a termelés zavartalansága, valamint egyszerű és eredményes fokozása nagymértékben a dolgozók testi épségéhez és tökéletes egészségéhez kapcsolódik. Az erejének teljében lévő és egészségében kárt nem szenvedett dolgozó százalékokban is kifejezhetően jobbat és többet termel, mint az olyan társa, akinek egészsége a munka ártalmait következtében kárt szenvedett. Ez a megállapítás biztosítja a tudományos megálapozással bíró iparegészségügyi munkásvédelmi és termelési szempontból egyformán nagy jelentőségűt és ezért van nagy fontossága annak, hogy az eddig elhanyagolt és mellékesnek tartott iparegészségügyet

intézményes alapra

helyezzük. A demokratikus Magyarországnak meg kell találni azokat az eszközöket, amelyeknek igénybevételével a foglalkozások nem szükségszerűen velejáró ártalmakkal küszöbölhetnek.

Nehéz időben és súlyos körülmények közepette indul meg az iparegészségügyi építómunka. Romok között, vagy félig felépített üzemekben kell megvalósítani az egészségvédelmi intézkedéseket és azzal egyidejűleg ki kell alakítani azt az egészségügyi közszellemet, amely lehelővé teszi a rendelkezések gyakorlati átültetését.

Az iparügyi minisztérium iparfelügyeleti szakosztályában létesített iparegészségügyi osztálytól nagy horderejű és a dolgozók életfolyására jelentős mértékben kiható eredményeket várunk. Az új osztály nem bürokratikus szellemű: bátran bekapogtathat oda minden dolgozó, akinek szociális vagy egészségügyi elgondolása és tanácsa van. Mindenkit meghallgatnak és ha javaslata megfelelő, el is fogadják. Az új intézmény teljes kapcsolatot igyekszik teremteni a szakszervezetekkel, az üzemi bizottságokkal, a dolgozókkal, hogy a segítség oda irányuljon, ahol arra valóban szükség van.

Ennek megfelelően elkészült

a korszerű iparegészségügyi munkaterv.

Az a törekvésünk, hogy az üzemek vezetésénél és irányításánál a gazdasági szempontok mellett a szociális és egészségügyi követelményeket is érvényre juttassunk.

Aki a munka színhelyén gyűjti megállapításait és aki az elméletet a tapasztalatokon építi ki, az teljes határozottsággal megállapíthatja, hogy a céltudatos, az eredményeket valóban kiváltó iparegészségügyet csak onnan irányíthatják, ahol az ipar különböző vonatkozású kérdéseit intézik. Nem lehet, de nem is szabad kiragadni egy-egy részletkérdést; egységes irányítás és egységes áttekintés teszi lehetővé, hogy az iparegészség-

ügy olyanná alakuljon, ahogyan az a dolgozó százazrek és a termelés kívánalmainak megfelel.

Nem lehet ez a feladat kísérlet tárgya és anyaga; a dolgozók egészsége olyan kincs, amelyhez csak elismert szakemberek nyúlhatnak. Tudni kell ugyanis, hogy az iparegészségügy évekig tartó elmélyülést, kitartó munkát igényel. Ismerni kell az iparhigiénikusnak a feldolgozásra kerülő, sok esetben mérgező sajátosságú anyagokat, a keletkező mellék- és végtermékeket és azokat a munkakörülményeket, amelyek az egyes iparágakhoz kapcsolódnak és végül az egyes foglalkozási ágak speciális munkafolyamatát. A jó iparhigiénikus minden üzem területén otthon találja magát, azonban nem nélkülözheti az iparfelügyelet műszaki közveinek közreműködését sem.

Ezek előrebocsátása után néhány sorban vázolni töreksem, milyen célkitűzések foglalnak helyet a minisztérium iparegészségügyi munkatervében. Mivel az iparegészségügy gyakorlatilag alkalmazható kívánalmak nincsenek összegyűjtve és nem állnak rendelkezésre az e téren működni óhajtok részére, tervbe vettük

az iparegészségügyi kódex

megalkotását. Ez a gyűjtőmunka magába foglalja az iparegészségügyre vonatkozó törvényeket és rendeleteket, a műhely és üzem egészségügyének kiépítésére szükséges ismereteket és az ipari mérgezések és betegségek leírását a védekezés taglalásával, a baleset-elhárítás szabályait és általában az iparegészségügyre és iparfelügyeletre vonatkozó tudnivalókat. Lexikális jellegű munkának tervezzük a kódexet, amelynek előkészítő munkálatai már megkezdődtek. Ezek alapján is lezárthatjuk: a kódex megalkotása jelentős lépéssel juttatja előbbre a magyar iparegészségügyet.

Az iparegészségügyi vonatkozású intézkedések jogosságát és szükségességét a rendszeres gyárvizsgálatok indokolhatják. Nélkülözhetetlen, hogy az iparhigiénikus saját maga győződjön meg azokról a káros tényezőkről, amelyeknek kiküszöbölését elrendeli. Az iparegészségügyi munkaterv értelmében időnként egyes üzemágakban intenzív vizsgálatot kell lefolytatni. Megértés és a helyzet reális mérlegelése vezeti a vizsgálatokat; számolni kell az adottságokkal, a lehetőségekkel és az üzem teherbíróképességével. Ott azonban, ahol a dolgozók egészségvédelméről van szó, semmiféle mellék-szempont nem érvényesülhet. A vizsgálatok egyúttal azt a célt is szolgálják, hogy az iparegészségügyi osztály közvetlen kapcsolatot teremtsen az üzemi tanácsok tagjaival, a termelés irányítóival és általában a dolgozókkal, valamint egyéb intézményekkel, hogy mindenkinek alkalma és módja legyen egészségügyi jellegű és vonatkozású kívánságainak tolmácsolására. Ilyen formában és ilyen módon valóban érvényesül az a szociális törekvés, amelynek gyakorlati megvalósulásáért évtizedes harcot vívott a magyar szervezett munkásság.

Minden intézmény akkor tölti be sikeresen feladatát, ha az eredmények igazolják alkotásának szükségességét. Az újjáalakított és intézményesített iparegészségüggyel is így vagyunk. Megteremtettük, mert az újjáépített üzemek szoros tartozékainak és a korszerűsített termelés tényleges előmozdítójának tartjuk.

A magyar iparegészségügy elindul a gyárak és műhelyek felé. Eredményei csak a közeljövőben alakulhatnak ki; a holnap nyugodtabb napjaiban formálódhat ki az az iparegészségvédelem, amelyet a múltban fájdalommal nélkülöztek a dolgozók.

Szakács Antal

TÁRSADALMI SZEMLE

marxista tudományos folyóirat, első száma január első napjaiban jelenik meg

Foglalkozik: a társadalomtudomány, közgazdaságtan, a hazai és nemzetközi politika, valamint a kultúra főbb kérdéseivel. Tanulmányok, szemlék, könyvismertetések. A folyóiratban a legkiválóbb köirők elkövetkező találkozik az olvasó

Főszerkesztő: dr. Fogarasi Béla
Felelős szerkesztő: Mód Aladár

Kapható minden nagyobb könyvkereskedésben és az újság-árusoknál, egyes szám ára P 5000, előfizetési ára 1/4 évre P 12.000

Szerkesztőség: Budapest, V., Návásd-utca 10. szám, I. emelet
Kiadóhivatal: Szikra, Budapest, VI., Révész Ferenc-utca 111

Magyarok a Nők Világkongresszusán

Tóth Ibolya textilmunkásnő a Hazai Fésűsfonógyárból és **Szigeti Erzsébet** villamoskalauznő, a BESZKÁRT szakszervezetének vezetőségi tagja, képviselték a szervezett munkásságot a párisi világkongresszusra kiküldött tíz magyar nő között.

A kongresszusra Franciaország nagyobb ipari központjaiból is jöttek magyar asszonyok. Jelen voltak *Roubaix* és *Saint Etienne* magyar bányászainak nőiküldöttei is. De ott voltak a világ minden országának asszonyai, — 41 nemzet kiküldöttei — közöttük számos munkás és szakszervezeti küldött, hogy csak egyet említsünk, *Nina Popova*, a Szovjet Szakszervezetek Központi Bizottságának titkára.

A béke jelképének, az olajágat tartó fehér galambnak jegyében a párisi *Mutualité* legnagyobb termében megtartott kongresszus napirendi pontjai a következők voltak: *a fasiszmus elleni harc, a béke és a demokrácia megszilárdítása, a gyermekek demokratikus nevelése, a nők társadalmi, gazdasági és politikai jogainak megvédése.*

A napirendi pontok keretében a különböző felszólalások bemutatták az egyes országok politikai és társadalmi helyzetét. Felszólaltak a győztes országok, Anglia, Amerika és a Szovjetunió kiküldöttei; elmondták a velük történő igazságtalanságokat és elnyomást a gvarmati asszonyok. Óriási lelkesedés és ünneplés közepette felszólalt *Pauker Anna*, a román és *Dolores Ibaruri*, a spanyol nép fasiszmus-elleni harcának képviselője is.

A magyar nők a háború befejezése óta most először beszélhettek a világ nemzetei előtt, most először számolhattak be a magyar demokrácia eredményeiről, a munkás, paraszt és értelmiséri asszonyok hőies küzdelméről a mindennapi kenyérért. *Az MNDSz kiküldöttei jó munkát végeztek.* Ha multunkkal nem is, de az elmondottakkal kivívták valamennyi kiküldött megbecsülését. Óriási érdeklődéssel vették tudomásul, hogy Magyarországon megvalósult, amiért a francia nők még most is harcolnak: egyenlő munkáért minden szakmában egyenlő bért kapnak a nők. A 8 osztályos egységes iskola ugyancsak olyan eredmény, mellyel még a demo-

kratikus országok közül is kevesen büszkélkedhetnek.

A francia rádió, a francia sajtó rendkívüli érdeklődést tanúsított a magyar ügy iránt. A kiküldöttek mindegyikét meghívták Franciaország különböző nagy városaiba is, hogy a Francia Nők Szövetségének gyűlésein beszámoljanak a magyar helyzetről. *Toulouse, Grenoble, Lyon, Roubaix*, sőt *Bruxelles* lakosai most először hallottak őszintén a magyar demokráciáról beszélni. Óriási lelkesedéssel hallották a beszámolókat a gyárakban működő üzemi bizottságokról, a szakszervezetek erejéről és a munkáspártok őszinte együttműködéséről. A kiküldöttek beszámoltak a szenvedésről is, amelyben részünk van, nem titkolták: éheznek a magyar gyermekek. Amerre jártak, mindenütt azonnal gyűjtést indítottak a magyar gyermekek megsegítésére. Ezeket a vidéki utakon az MNDSz kiküldöttei felvették a kapcsolatokat az egyes városok magyar munkásaival is.

A legtöbb helyen a háború óta most először beszéltek valakivel, aki a szabad, demokratikus Magyarországról jött. Mikor meghallották a beszámolókat, mikor megértették, hogy Magyarországon szabadság és demokrácia van, egységesen kijelentették: haza akarnak jönni. Vállalják az éhezést és a nyomorúságot, de ki akarják venni részüket ők is az ország újjáépítéséből.

A párisi magyarok ugyancsak nem szűnő érdeklődést tanúsítottak a hazai helyzet iránt. Naponta újak és újak keresték fel a kiküldötteket a kongresszuson és a Magyar Házban megtartott gyűlésekre oly sokan jöttek el, hogy nem fértek el a teremben.

December 9-én Páris egyik legnagyobb előadótermében, a 3000 embert befogadó, zsúfolásig telt *Palais Chaillot*-ban levetítettek nagy magyar filmet, melyet a magyar kiküldöttek vittek magukkal Párisba. Budapest ostromáról, a földreformról, a szovjet szakszervezetek küldöttségének budapesti látogatásáról és Budapest újjáépítéséről szóltak a filmek. A közönség nagy része magyarokból állott, de eljött sok francia, sőt néhány amerikai és angol katona is.

A nézők lelkes tapsa percenként szakította meg a filmet. *Rákosi Mátyás, Szakasits Árpád,*

Vas Zoltán elvtársak Párisban, a vásznon, magyarok előtt olyan élmény, mely könnyeket csalt sokak szemébe. Amilyen elszorult szívvel nézték Budapest romjait, olyan lelkesedéssel és büszkén tapsolták meg a romok alól szerzett számait előkotró és éhezve, fázva dolgozni kezdő munkásokat.

A magyar nők párisi küldetésének egyik jelentősége, hogy a párisi magyarokkal a szakszervezeti küldöttek után újra felvették és kimélyítették a kapcsolatokat. De óriási jelentősége van magának a kongresszusnak, mely a négy napirendi ponton kívül határozatot hozott a következőkben: A világ minden női szervezete követeli: a Franco kormányval való diplomáciai kapcsolatok megszakítását, az atombomba nemzetközi ellenőrzését és a nők részvételét a Nemzetek Szövetségében.

Ez a kongresszus megmutatta, bebizonyította, hogy a magyar munkásasszony nehézségeivel és problémáival nem áll egyedül a világban. Éheznek másutt is. Pusztulnak a gyermekek másutt is. Más országok asszonyai is rongyosan járnak, de valamennyi asszonya. Ez a konkludat: *nem állnak egyedül.* Harcukban és küzdelmükben mellettük áll a világ 41 országának valamennyiüket erősíti ezentúl a gresszus megmutatta azt is, hogy a nők egyénenként keveset tudnak tenni, de szervezkedve, egységesen tömörülve, ellenállhatatlan hatalmat és erőt képeznek a békéért és a demokráciáért, a fasiszmus kiirtásáért vívott harcban.

(P. Zs.)

ROYAL APOLLÓ

újévi ajándéka a közönségnek

PUDOVKIN

hatalmas orosz filmje:

Napoleon ellen

(Szuorov győzelmei)

Az általános iskoláért

Az elmúlt gyászos évtizedekben a közvélemény már-már beletörődött abba, hogy gyerekeink nevelési és oktatásügye kizárólag »szakemberek« feladata. Az uralgó osztályok rábízhatták érdekeiket a minisztérium »szakembereire«, a dolgozók viszont, mint minden más közügyben, itt sem hallathatták szavukat. Különben is az elmúlt rendszer olyan szociális viszonyokat teremtett a számukra, hogy a munkás és még inkább a paraszt örült, ha gyerekeit minél korábban kivehette az iskolából és a műhelyben, gyárban vagy a mezőgazdaságban hasznát vehette. Ilymódon az ország két legnagyobb és legértékesebb rétege sohasem juthatott előre.

A felszabadulásnak ezen a téren is gyökeres változást kellett hoznia. A munkáspártok és a Pedagógusok Szakszervezete nyomására a kultuszminisztérium a nyár folyamán hozott is egy olyan rendelkezést, melyet, ha tisztességesen végrehajtanak, valóban nagy lépéssel jutunk előre. Az említett rendelkezés a *polgári iskola és a gimnázium alsó négy osztályának fokozatos beolvasztásával az ország egész területére elrendelte a nyolcosztályos, ingyenes és kötelező általános iskola bevezetését.*

Az elmúlt rendszer már tízéves korban háromfelé osztotta a gyerekeket, három, egymástól nívóban és »előkelőségben« élesen elütő és jól elhatárolható iskolatípusba: gimnáziumba, polgáriba és az elemi ötödik osztályába. Vajon milyen szempontok szerint történt ez a háromfelé választás? Nézzünk a munkások gyerekeinek aránylag legnagyobb lehetőséget nyújtó fővárosunkból néhány adatot. Budapesten a népiskolák ötödik osztályában maradónak csak 0,9%-a lakott kétszobásnál nagyobb lakásban, 9,9% kétszobásban és 88,6% »rossznak minősíthető« lakásban; míg az általános iskolák lakó tízéves gyerekei 85,3%-a került gimnáziumba, vagy polgáriba, hármoszobásnak 97,7%-a, a négyszobásoknak 98,1%-a. (Szé-

kesfővárosi Ped. Szem. adatfelvételei 1942—43-ban.) *Nem a tehetség, hanem a tehetőség* szerint történt a kiválasztás. De olvasuk csak magának az adatfelvétellel vezetőjének a véleményét: »...a három-, négy-, ötszobás lakásban lakó szülők — bármennyire tehetségtelen gyerekeik legyenek is — azoknak az eszközöknek birtokában vannak, amelyek a továbbtanulást biztosítják«. Nem szorul bizonyításra, hogy nem a dolgozók laktak Budapesten három-, négy-, ötszobás lakásban.

Sokan közülünk azt gondolták, hogy a felszabadulás után megváltozik ez a kép és végre a dolgozók gyerekei foglalják el a középiskolák padjait. A meglévő középiskoláink csak a gyerekek kis töredékének befogadására elegendők és számítani sem lehet arra, hogy néhány esztendőn belül megfelelő számú iskolát építhessünk. Ismét egy adatsor: 1935-ben a 174.894 negyedik elemi végzeteknek 5,5%-a beiskolázatlan maradt, 72,1%-a maradt az ötödik elemiben, 19,3% került polgáriba és csak 9,1% gimnáziumba és reálba. *A magyar gyerekeknek 80%-a — és itt természetesen elsősorban a munkások és parasztok gyerekeiről van szó — nem maradhat továbbra is harmadrangúnak minősített iskolákban vagy éppen beiskolázatlan.* Nem tűrhettük tovább, hogy 80%-nak elvágják továbbtanulási lehetőségét. Olyan nyolcosztályos, ingyenes és általános iskolák felállítását követeltük tehát, amelyek demokratikus szellemük mellett az eddigi népiskolai nívót magasan meghaladják és biztosítják a továbbtanulás lehetőségét. Ilyen iskolának kell lennie az általános iskolának. Az általános iskola elvégzése után tehát bárki — mindenféle külön vizsgálata nélkül — a gimnázium ötödik osztályába, kereskedelmibe, az újonnan létesítendő középfokú szakiskolába mehet.

Az általános iskola tehát elsősorban a munkásság és paraszt-ság gyerekeinek hoz továbbjutási lehetőséget. Nem csoda, ha

a reakció minden eszközzel szeretné legalábbis »módosítani« az új iskola tervét. Szeretnénk, ha a mi közvéleményünk sokkal jobban érdeklődne a tanügyi kérdések iránt, többet hallatná ezen a téren a szavát. Azt akarjuk: *lássák a szervezett dolgozók, hogy az általános iskola a mi gyerekeinknek az előrehaladását szolgálja; minden érte megnyilvánuló törekvést támogassunk, az útbanálló aggodalmaskodókat és akadékoskodókat seperjük félre.*

Lukács Sándor

Mi van a bányafával?

(Levél a szerkesztőséghez)

A széntermelés biztosítása szempontjából bányáink egyik legégetőbb problémája ma a bányafa előteremtése.

Ezt a fontos anyagot külföldről hozzuk be Tatabányára. Ugyanakkor a bányától három kilométerre, elrothad a bányafa,

Kit terhel ezért a felelősség?

Minden bizonnyal Tiles Léd erdőfőfelügyelőt.

Augusztusban hint jártam Körtvélyesen, ahol 180 köbméter bányafát találtam. Ez a mennyiség négyheti termelést biztosított volna a tatai szánmedence bányáinak. A napokban újra arra jártam. A bányafa még most is szanaszét hever, senki nem nyúlt hozzá. Érdeklődésemre a körtvélyesi erdész közölte, hogy a bányafa bepickedt és már csak tűzelőnek alkalmas.

Most, amikor az újjáépítésnél minden nyersanyagra szükség van, nem szabad, hogy ilyen érték felelőtlenül veszendőbe menjen.

Az erdész jelentette azt is, hogy bányafának rendkívül alkalmas öt hold fenyőerdő vár kitermelésre. A munka megkezdését csupán néhány robbanóakna akadályozza. Volksbundisták és nyilasok segítették elő az erdő aláaknásítását; miért nem veszik őket igénybe most a fakitermelésnél?

Damásdi Gyula

a Szakszervezeti Tanács megyei titkára.

A marxizmus-leninizmus kiskönyvtára új kötete

ENGELS:

L. Feuerbach és a klasszikus német filozófia alkonya

Alapár: P. 1.

Szorzószám: 1500

Kapható: »SZIKRA« József körút 5. sz. és minden könyvesboltban

Sternberg

hangszergyár
RÁKÓCZI-ÚT 60.

HARMONIKA ÉS EGYÉB HANGSZERVÉTEL-ELADÁS,
HANGSZERJAVÍTÁS. TELEFON 424 590

Szerszámgépek, szerszámok

Vétel, eladás, bizomány

Gerő Sándor
VI. Ó-utca 21 sz.

SAKSZERVEZETI KÖZLÖNY

Az üzemi bizottságok új feladatai

Sok szó esett már az üzemi bizottságok hibáiról, ám csak ünnepi alkalmakkor szoktak beszélni azokról a jelentős szolgálatokról, melyeket az üzemi bizottságok a fiatal magyar demokráciának tettek. A bírálatok, melyek az ellenfél oldaláról jöttek, gáncoskodók, gyűlölködők és javarészt igazságtalanok voltak. Céljuk: az üzemi bizottságok lebecsülése, elsorvasztása, megszüntetése. Már az ellenfél ezen törekvése is bizonyítja, hogy a demokráciának jó szolgálatot tettek az üzemi bizottságok.

Azok a bírálatok, melyek a mi oldalunkról hangzottak el, a hibák kijavítása érdekében történtek. Akár a szakszervezetek, akár a munkáspártok részéről jöttek ezek a bírálatok, jóindulatúak, építőjellegűek voltak és az üzemi bizottság intézményének megerősítését célozták. Mégis, az üzemi bizottságok gyakran panaszkodnak, hogy nemcsak az üzem dolgozói és vezetői ütik őket, még a szakszervezetek is őket csépelik. Ez persze nem egészen igaz. Minden szakszervezetben naponta egész sor eset adódik, amikor a szakszervezet vezetőse segíti az üzemi bizottságokat ügyeik intézésében, úgy a vállalat vezetőivel szemben, mint a hatóságoknál. Nem egyszer a munkások egy részének igazságtalan támadásaival szemben is megvédi őket.

A szakszervezet, mint az üzemi bizottságok felső fóruma, csak akkor lép fel kellő eréllyel az üzemi bizottságok, vagy egyes tagjai ellen, ha olyan hibát követnek el, mellyel szembekerülnek az üzem dolgozóival, vagy az összmunakasság érdekeivel. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy az utóbbi eset gyakoribb. *Egyes üzemi bizottságok saját üzemük dolgozóinak jobb ellátása érdekében nem fektetnek súlyt a vállalat üzleti tevékenységének ellenőrzésére és lehetőséget adnak arra, hogy a közérdekek szemben a gyárosok egyéni érdekei érvényesüljenek.* Kisebb hibák felett, azok kellő megvilágítása után, a szakszervezetek napirendre szoktak térni, mert legtöbbjük tapasztalatlanságból származik.

Kétségtelen, hogy az üzemi bizottságok munkája az utolsó hónapokban bonyolultabb, nehezebb lett. A felszabadulást követően az akkor alakult és még alkotmánnyal sem rendelkező üzemi bizottságok az üzemek helyreállításával és megindításával foglalkoztak. Igen sok helyen maguk vezették az üzemeket. Nem volt könnyű feladat és mégis egyszerűbb és könnyebb, mint amikor a gyártólajdonosok elfoglalták a helyüket és az üzemi bizottságok munkája az ellenőrzésre korlátozódott. A termelés kiszélesedett, sokoldalúbb lett. A nyersanyag- és üzemanyagbeszerzés, a jóvátételi, a kötött és szabadforgalmú áru megosztása, az eladások és szállítások ellenőrzése, a munkásság ellátása mind nehezebbé vált. Nem esoda, ha az üzemi bi-

zottságok többsége a feladat felé fordult, melyet legelső kötelességének tartott: a bérek, az élelmezés, a munkásjólét biztosítása felé és bele is merült nyakig ezekben a feladatokba. Hatáskörüket sem ismerve eléggé, nem jól gazdálkodtak saját erejükkel és idejükkel és beleszorultak abba a körbe, melyet a rutinos és ravasz vállalatvezetők vontak meg számukra.

Ez a kör pedig igen szűk volt. Ha az üzemi bizottságok arról panaszkodnak, hogy kicsi a hatáskörük, mert »csak« ellenőrizhetik az üzem vezetését, de nem ők maguk vezetik azt, erre azt mondjuk: *az üzem jó ellenőrzése a vezetésbe való igen hatékony beleszólást jelent.* És ha fontos volt ez az ellenőrzés eddig is, amikor csak részleges kötött gazdálkodás folyt, úgy fokozottabban fontos lesz ezután, amikor a kötött gazdálkodást — legalább átmenetileg — úgyszólván az egész iparra kiterjesztette a kormány. *Hogy a kormány gazdasági rendszabályai a termelés, az ellátás, a pénzügyi politika terén elérik a céljukat, igen nagy mértékben függ az üzemi bizottságok jó munkájától, jó ellenőrzésétől.*

De ezeken túlmenő feladatokra is fel kell készülnünk. A bányák államosítását már elfogadta a Nemzetgyűlés. Az energiatelepek, az ezer munkást foglalkoztató iparüzemek államosítását programjába vette a Szakszervezeti Tanács. A harc, mely az államosítás kérdésében, a demokrácia és a reakció között folyik, elsősorban a termelés frontján kerül megvívásra.

Akadályozni a termelést, zökkenőket okozni a gazdasági életben, a magántőke nélkülözhetetlenségét bizonyítani: ez a reakció törekvése. *Fokozni a termelést, rendet teremteni a gazdasági anarchia helyén, az ipart tervszerűen az újjáépítés szolgálatába állítani: ez a mi célunk.* És itt vannak új és nem könnyű feladataik az üzemi bizottságoknak.

Az »üzemi sovinizmus« ellen fel kell venni a küzdelmet. Az üzemi érdeknek a közérdekkel való szembeállítás, a most következő hónapokban súlyos hibákat okozhat. A városi dolgozók élelmiszerellátásának tervszerű megszervezése csak úgy lehetséges, ha a kormány számba veheti a készleteket, irányíthatja a termelést és az elosztást. Minden segítséget meg kell adnunk ebben a munkában a kormánynak és az üzemi bizottságok, — melyek úgyszólván összenőttek üzemükkel és szeretik, féltik, fejleszteni akarják azt — legyenek meggyőződve, hogyha a kritikus hónapok átvészélése bizonyos áldozatokat kíván is az iparvállalatoktól, a gazdasági helyzet megszilárdulásával gyorsan és könnyen kiegyenlíti azt.

Az üzemi bizottságok új feladataikat csak úgy tudják megoldani, ha a nemzeti szempontokat, a közösség érdekeit egy percre sem tévesztik szem elől, ha politikai látókörük szélesedik. Az üzemi bizottságot, a demokráciának ezt a kiváló fegyverét élesebbé, hatékonyabbá kell tennünk. Ezt nem érhetjük el egyedül azzal, hogy lehetőséget adunk az üzem dolgozóinak az üzemi bizottságok újraválasztására, hogy egy év tapasztalatai alapján a legjobb, leghozzáértőbb, legbecsületesebb társaikat bízzák meg ügyeik intézésével. Alapos nevelőmunkára is szükség van, melyet az üzemi bizottsági szemindriumon kell elvégeznünk. A Szakszervezeti Közlöny is hozzá kíván járulni az üzemi bizottságok munkájának elősegítéséhez. *Állandó rovatot* nyitunk, ahol megvitátjuk a felmerülő fontosabb kérdéseket. Ismertetjük a jól és a rosszul működő üzemi bizottságok munkáját. Válaszolunk a felmerülő kérdésekre, vita alá bocsátjuk az új problémákat. Várjuk a rovatunkban különösen az üzemi bizottsági tagok és bizalmiak közreműködését; leveleiket, hozzászólásaikat, munkájuk ismertetését közölni fogjuk.

A nemzetközi munkásság Franco fasizmusa ellen

A legutóbbi hetekben mind gyakrabban vetődik fel a nemzetközi sajtóban, s vele a nemzetközi politikában is Franco-Spanyolország neve. 1933 óta korlátlan ura Franco tábornok annak a Spanyolországnak, amelynek a nép által választott köztársasági kormányát Hitler és Mussolini fasiszta pribékeinek segítségével hosszú és véres polgárháború után hajtott a maga fasiszta uralma alá. Most, a második világháború befejezése után félévvel, természetesen felvetődik a spanyol fasizmus kérdése is és sürgősen megoldásra vár. A demokratikus hatalmak számára nem közömbös, hogy milyen uralom van Spanyolországban. De különösen nem közömbös a munkásság, a dolgozók nemzetközi táborára számírnak, hogy köztársasági, demokratikus uralom van-e Spanyolországban vagy továbbra is fasizmus, amely végeredményképpen további nemzetközi bontást okozhat a világpolitikában.

Mindezek következtében természetesen, hogy legelsősorban a Szakszervezeti Világszövetség döntött ki a Franco-rendszer megdöntésére. December közepén Lluís Sallent elvtárs, a Szakszervezeti Világszövetség főtitkára, a szövetség 70 millió tagjának nevében üzenetet intézett a Moszkvában tárgyaló három szövetséges külügyminiszterhez. Az üzenet sürgeti, hogy a demokratikus kormányok szakszervezeti megdöntésére a kapcsolataikat Francoval.

Hasonló az az akció, amelyet a CIO-ban szövetkezett amerikai szakszervezetek indítottak Franco ügyének moszkvai kivizsgálása érdekében. Eszerint a CIO politikai akcióbizottsága, azzal a kéréssel fordult Truman elnökhöz: tegyen sürgős intézkedéseket abból a célból, hogy Moszkvában a mostani megbeszélések során megvizsgálják Franco és Spanyolország ügyét.

A Francoval szemben való állásfoglalást a hatalmak közül természetesen mindenképp a Szovjetunió támogatja. A moszkvai rádió nemrégiben ismertette Ljemin orosz hírmagyarázó cikket a spanyol fasizmusról. Ljemin rámutatott arra a veszélyre, amelyet Franco-Spanyolország jelent egyes reakciós délamerikai köztársaságok belpolitikája szem-

pontjából. Ezeket a köztársaságokat felbátorítja a spanyol fasiszta rendszer. A moszkvai hírmagyarázó a fasiszta Spanyolországot a fasizmus utolsó mentővárának nevezi. Igen éles hangot üt meg Franciaország is Francoval szemben. Léon Blum elvtárs, a francia szocialistapárt vezére, a Populaireben azonnali szakítást kíván Franco tábornok kormányával és felszólítja a francia kormányt, hogy Jose Giral spanyol köztársasági kormányával létesítsen felhivatalos diplomáciai kapcsolatot. Hasonló hangnemből ír a kommunista párt lapja, a L'Humanité is. Franciaországnak — írja — kötelessége például mutatni egyes szövetségeinek, még ha egyedül viselné is a felelősséget a Francoval való szakításért. A brüsszeli belga munkásszövetség december végén tartott gyűlésén is követelte Belgiumnak a Franco-kormányval való mielőbbi szakítását.

Mindezek hatására, a nemzetközi munkásközvélemény szolidaritásának ilyen nagymérvű megnyilvánulására nyilvánvalóan a nemzetközi politikában is jelentkeznek a következmények Franco fasiszta Spanyolországával szemben. Remélhetőleg ez mielőbb megtörténik és akkor nem lesz visszhang nélkül Caballerónak és La Passionaria asszonynak, a volt spanyol köztársaság vezetőinek felbírása a Franco-kormány megdöntésére. A magyar munkásság kívánsága is odairányul, hogy a spanyol nép újra a magaválasztott demokratikus köztársasági államformáját visszanyerje.

A szovjet sakkszövetség és külföldi kapcsolatai

A szovjet sakkszövetség külön osztályt létesített a külföldi sakkozók, a külföldi barátságos kapcsolatok ápolására. A szakosztály vezetője Botvinnik, a neves szovjet sakkbajnok.

A szakszervezetek a szovjet-amerikai együttműködésről

A szovjet szakszervezetek központi bizottságának ülésén felszólalt a meghívott Krzysku amerikai szakszervezeti vezető az amerikai szlovén bizottság elnöke is. Többek között a következőket mondta:

— Mi amerikaiak büszkéek vagyunk, hogy a szovjet nép szövetségesei lehetünk. A két népet

ezután semmiféle akadályozhatja meg az együttműködésben. Megnyertük a háborút és meg kell nyernünk a békét is. Mindenki, aki szereti a szabadságot és a demokráciát, azt kívánja, hogy ez a béke tartós és gyümölcsöző legyen.

Áttérés a szovjet béketermelésre

A moszkvai rádió a háború utáni gazdasági kérdésekkel foglalkozva megállapítja, hogy a tőkés országokban a háborús ipari termelésnek a békeszintre való átállítása a legnagyobb nehézségekbe ütközik, mert a polgári lakosság vásárlóképessége nem képes felvenni a nagy háborús ipari szervezet termelését. Példaképpen az USA-ra hivatkozott a hírmagyarázó, ahol ennek hatása a munkanélküliségben és az életszínvonal csökkenésében jelentkezik. Amerikában naponta 2000—3000 munkást bocsátanak el. Ilyen problémák nincsenek a Szovjetunióban, mert ott termelési tervek szerint előre kidolgozták az átmenetet. Ezek a tervek az ipar és a gazdaság minden ágát felölelik. Ez nemcsak egydülálló eredmény a történelemben, hanem egyúttal a nép jólétének állandó emelkedését jelenti. Elsősorban mindazokat az üzemeket, bányákat, vasutakat állítják helyre, amelyeket a németek elpusztítottak, majd új üzemeket állítanak fel és továbbfejlesztik az ipart. Nagy lendületet vesz az építkezés is.

Megkétszereződött az angol munkanélküliek száma

Londonból jelenti a Reuters, hogy az angol munkanélküliek száma az utóbbi időben megkétszereződött. Október 15-én összesen 223 ezer munkanélkülit tartottak nyilván, a július 16-i 102 ezer munkanélkülihez szemben.

Nehru az indiai helyzetről

Bombayból közlik, hogy Nehru Pandit az indiai kongresszusi párt vezére beszédében kijelentette, hogy: »India ma tűzhányóhoz hasonlít, amely pillanatok alatt kitörhet.« Ha a brit kormány őszi közlést kezdeményez függetlenségünk érdekében — mondotta — elfogadjuk azt. Senki sem híve az összetűzésnek, viszont, ha a kérdés megoldása elhúzódik magunknak kell a kezdeményezést kezünkbe vennünk.

Szakszervezeti élet

Milyen lesz az új kollektív szerződés?

Ez a kérdés foglalkoztat már hetek óta minden munkást, tisztviselőt, értelmiségi dolgozót. Sok gondolat vetődött fel. A mozgóbérskálák gondolata. De világos volt, hogy ez a versenyfutás az infláció árjával csak kényszermegoldás lehet. Voltak, akik teljesen el akarták vetni a kollektív szerződést, amelynek falán rést ütöttek az infláció és a tőke egysegbontó törekvései. De éppen ez az, amit a tőke szeretne, éppen ezt akarta elérni, amikor egyes üzemek munkásainak megvesztegetően jó javadalmazást adott. A szakszervezetek azonban megmondták: nem azért küzdöttek annyit a kollektív szerződésért, hogy most a tőke első támadásai után feladják a munkásság és nagy vívmányát. Rések vannak! Még így is ezerszer jobb, mintha semmi sem volna, mintha az egyes üzemek vezetőinek önkényére lenne bízva a dolgozók sorsa. És az új kollektív szerződést oly viharállóvá kell tenni, hogy ezen a mai nehéz idők ostroma, a pengő ingadozásai, a tőkés taktikázása se tudjon réseket ütni.

A tárgyalások során mind jobban előtérbe kerül az a gondolat, hogy az új kollektív szerződés alapja az ellátás legyen: egy bizonyos alaphérről mellett arra kötelezzék a munkaadót, hogy beszeresse azokat az alapvető szükségleti cikkeket, amelyeket a közellátás nem tud biztosítani.

Mit jelentene ez a munkásság számára?

Először is: biztosítaná, hogy a különböző iparágak dolgozói arányos ellátásban részesüljenek. Eltűnne az a nagy igazságtalanság, hogy nehéz jóvátételi vagy újjáépítési munkában dolgozók sokkal rosszabb ellátást kapnak, mint a cserére alkalmas árukat gyártó üzemek munkásai. Ez az egységes, javított ellátás jobban egybekovácsolná a munkásságot.

Másodszor is: levonná a kormány válláról a közellátási terhek egy részét. A közellátás körül folyó szabotázst is csökkentené, mert a tőkésnek érdeke lenne, hogy a közellátás jobban működjék és így nekik kevesebb

bel kelljen hozzájárulni a munkás ellátásához.

Fellendítené az áruforgalmat is, csökkentené az áruhiányt, mert a tőkés arra kényszerülne, hogy ne dugjon mindent raktárakba, több árut dobjon piacra, élelmet cseréljen érte. Rákényszerítené a jóvátételi, újjáépítési üzemek vállalkozóit, hogy hulladékokból vagy más segédeszközökkel gyártsanak cseréárura alkalmas használati cikkeket.

Új utakra kerül ezzel a munkásság és a tőkés viszonya, új munkaterületeket kap a szakszervezet is. Az új utak új nehézségekkel is járhatnak. Bizonyára akadnak majd tőkésék, akik kijelentik, hogy nem tudják beszerezni a szerződésben megszabott élelemennyiséget. A szakszervezetekre itt komoly feladatok hárulnak. Minden egyes esetben meg kell vizsgálni: hol akadott el az ellátás ügye. Segíteniük kell ott, ahol a vállalkozó valóban nagy nehézségekbe ütközik. Ahol azonban rosszakarát mutatkozik, ahol a tőke elszabotálja a dolgozók ellátását, ott a kormány kemény kezének kell megvédenie a termelés és a dolgozók érdekeit.

B. O.

A pedagógusok

ma a legrosszabb sorban élő közalkalmazottak közé tartoznak. Fizetésük 80–150.000 P között mozog, természetbeni ellátásuk egyáltalán nincsen. Fizetésüket sokszor késedelmesen utalják ki, sok meg nem fizetett többletmunkát végeznek (vizsgáztatás, osztályfőnökség, könyvtárosság stb., stb.). A Pedagógus Szakszervezet az ország mai nehéz helyzetében igyekszik minden lehetőséget megtenni, hogy megállítsa a nevelők anyagi lezüllesztését és dtmentse őket a magyar demokrácia számára. Helyzetüket a reakció kihasználja arra, hogy szembeállítsa őket a demokráciával és annak legkövetkezetesebb védőjével és építőjével, a munkásságtaljal. A szervezett munkásság nem engedheti meg, hogy így megbontsák a dolgozók egységét és a Szakszervezeti Tanács teljes erejével támogatja a Pedagógus Szakszervezet vezetőségét nehéz harcában.

A szakszervezet főtitkára Béki Ernő elvtárs, népes küldöttség élén felkereste Keresztury Dezső kultuszminisztert és átnyújtotta a nevelők legsürgősebb követeléseit: szervezze meg a kultuszminisztérium a nevelők élelmeszeikkel és ruházati cikkeikkel való ellátását az üzemi ellátás mintá-

jára. Tekintsék az iskolákat üzemeknek és a nevelőket üzemi munkásoknak. A fizetéseket emeljék fel és idejében utalják ki. Adjanak a nevelőknek is megfelelő pót díjat. Fizessék meg külön munkájukat. Töröljék el a tilkos minősítést. Szüntessék meg a nevelésügy demokratikus fejlődését gátló és a tanítóság felett gyámkodó iskolaszékeket és gondnokságokat.

Keresztury Dezső kultuszminiszter magáévá tette a kéréseket, megígérte, hogy minisztertandecson előterjesztést tesz a pedagógusok helyzetének javítása érdekében.

Az üzemi konyhák szállítási engedélyeket kapnak

A Kereskedelmi Alkalmazottak Szabad Szakszervezetének küldöttsége felkereste Bárányos Károly közellátásügyi minisztert és kérte, hogy a miniszter állapítson meg magasabb fejadagot a kereskedelmi alkalmazottaknak, adjon szállítási és vásárlási engedélyeket a szakszervezet által létesítendő üzemi konyha és vállalati menzák ellátására. A miniszter kijelentette: magasabb fejadagot egyelőre nem tud biztosítani, viszont ígéretet tett, hogy amennyiben megfelelő mértékben eleget tesznek a főlős lisztkészletek beszolgáltatásának, kérésüket meghallgatja. A kért szállítási engedélyeket az üzemi konyhák részére megadja.

Szeged dolgozóinak követelése

A szegedi szakszervezetek a Városháza közgyűlési termében, amelyet zsúfolásig megtöltöttek a dolgozók, nagygyűlést tartottak. Horváth József elvtárs, a szakmaközi bizottság elnöke és Tombác Imre elvtárs nemzetgyűlési képviselő felszólalása után a nagygyűlés egyhangú lelkesedéssel határozati javaslatot fogadott el: követelik a gabona- és olajütiő-malmok azonnali ellenőrzés alá helyezését, mégpedig úgy, hogy az ellenőröket a szabad szakszervezetek javaslatára nevezzék ki. Erélyes és azonnali intézkedéseket követelnek a közellátás megjavítására, a tüzelőanyagínség enyhítésére és a feketézók elleni harc kíméletlen vezetésére. A nagygyűlés a gázgyár azonnali városi kezelésbe vételét követeli, a kormányt pedig kéri, hogy biztosítsa Szeged szénellátását.

Jugoszláviában elkobozzák a hadianyag nyereséget

Jugoszláviában bizottságokat állítottak fel, melyek az egész országban kivizsgálják, hogy az egyes gyárak, vállalatok mekkora nyereségre tettek szert a háború folyamán. Ezek a nyereségek minden esetben a német katonai hatóságokkal való együttműködés, a német hadigépezet kiszolgálása révén keletkeztek. Az így megállapított nyereségeket a bizottságok elkobozzák és a jugoszláv nép javára fordítják. Belgrádban 180.000 dinár hadinyereséget koboztak el egy nagy fémipari üzem tulajdonosától. Valjevóban tizenhét vádlott közül tizenhárom esetében állapították meg, hogy vagyonukat a háború révén szerezték. Gyurgyevic és Koszanovics börgyárosoktól 1.500.000 dinárt koboztak el. Szabadkán is sorra kerülnek a nagyüzemek. A szabadkai tákarékpénztár, melyet 1942-ben alapítottak, főként politikai személyeknek nyújtott hitelt. A Nonnenberg és Schodere cég pedig 3.500.000 dinárt gyűjtött össze a háború alatt a munkások kiszármányolásából. Természetesen nyereségüket elkobozták. Ugyanerre a sorsra került a szabadkai villanytelep is, melynek tulajdonosai a háború alatt Újvidéken négy, Szabadkán pedig egy palotát vásároltak a hadinyereségből. Most 28.000.000 dinárt kénytelenek visszafizetni a jugoszláv népnek.

Alkotmányvita

Jugoszlávia új alkotmányának tervezetét nyilvánosságra hozták és szerte az országban a dolgozók százezrei vitatják meg az alkotmány egyes pontjait és javaslatokat tesznek az alkotmányozó nemzetgyűléshez. A nemzetgyűlés alkotmányelőkészítő bizottsága kimondta, hogy a magántulajdon jogát senki sem használhatja fel a népközösség kárára.

Az osztrák szakszervezetek államosítási kívánságai

Az osztrák szakszervezeti szövetség követeli — mint Bécsből jelentik — a bányák, a fontosabb iparok, az energiaforrások és minden olyan vállalat államosítását, amelyre közérdekből szükség van. Az 1934. évi osztrák népielőtti törvények hatálya alá tartozó és törvénybe való beiktatásig is a követelések közé tartozik. Az állami követelések a társadalom biztonságát és a munkások életét is.

Pártközi értekezlet a Munkás Kultúrszövetség ügyében

A Magyar Kommunista Párt és a Szociáldemokrata Párt a napokban pártközi konferenciát tartott a Munkás Kultúrszövetség időszerű kérdéseiről. A pártok vezetősége részéről Szakasits Árpád, Révai József, Orbán László és Justus Pál elvtársak vettek részt.

A Szakszervezeti Tanács Keleti Márton és Vértess György elvtársakkal képviseltette magát. Megjelent a két munkáspárt szellemi vezetőrétegének számos illusztris tagja — többek között Lukács György, Kassák Lajos, Hont Ferenc — és a kultúrszövetség teljes vezetősége.

Komlóssy József, a Munkás Kultúrszövetség ügyvezető főtárgya beszámolt a Munkás Kultúrszövetség eddigi munkájáról. Az időszerű kérdéseket élénk érdeklődés közben vitatták meg és a két nagy munkáspárt végül is a

következőekben szegte le álláspontját: Mindkét párt elismeri a Munkás Kultúrszövetség működésének rendkívüli jelentőségét és támogatását a jövőben még határozottabban biztosítja. Az értekezlet örömmel üdvözölte a szakszervezetek bekapcsolódását, amelyeknek többszázazres tömeget biztos alapját adják a kialakuló magyar munkáskultúrának. A Munkás Kultúrszövetség célja irodalmunk és művészetünk eredményeinek megismertetése a dolgozó tömegekkel és a dolgozó kulturális öntevékenységének kifejlesztése, vagyis: a széles néprétegek színvonalának felemelése és így nemzeti művelődésünknek a legszélesebb népi alapokra való helyezése. Ezért a Munkás Kultúrszövetség együttműködésre hívja fel mindazokat az írókat, művészeket, akik ezeknek a céloknak az elérését szívesen viselik.

Ha van villamos, ha nincs,

ITT VÁSÁROL EGÉSZ BUDAPESTI
BOLDOG ÚJÉVET KÍVÁN A

RÁKÓCZI-ÚT
70-76
T: 424-555

DIVATCSARNOK

Munkás szemmel

A tanítónő

A szabad demokratikus magyar filmgyártás első alkotásának hirdetik, de sajnos, csupán *szándékaiban* különbözik rossz-emből elődeitől, a *Bors Istvántól* és társaitól. Sokkal inkább filmgyártás, mint filmalkotás: igazi filmművészet helyett a szórakoztatóipar aránylag jól sikerült termékét nyújtja a »járat utat a járatlanért el ne hagyja«-típusú szempontból bevált receptje alapján. Bródy Sándor kvintesszenciával elszórt bemutatott naturalista színdarabjából írták filmre; a színpadszerűség a mese filmváltozatára is rányomja bélyegét. A filmben túlsókat beszélnek és túlkeveset látunk abból, amiről beszélnek. A történet a századeleji feudális úri Magyarországban játszódik, korrajza azonban elhibázott, hamis; cselekménye szokványos, vékony, szinte operettszerű. A következő: a faluba új tanítónő érkezik (Szörényi Éva), aki roppantul esinos, rettenetesen okos, példának éppenséggel, karitatív lélek; tele van pátosszal, idealizmussal és 1900-as évszázadi aszúszocializmussal. Ezek után természetesen, hogy a léha, duhaj, de alapjában »jószívű« és vesztettül férfias helybeli földesúr sarjadék (Jávör Pál) halálosan beleszeret. A szép tanítónőre azonban szemet vetnek más »helyi kitűnőségek«: a káplán (Rajczy Lajos), a szolgabíró (Dénes György); szerelmükkel tüdőzik és intrikáikkal eltűnődik. Ám, az ifjú, délceg nagybirtokos, aki szerelmében rögtön megfeszült és azonnyomban jó útra tér, blében visszahozza és kulák szülei rideg-bölcs hozzájárulásával feleségül veszi a szépséges tanítónő asszonyt.

A vékonyka cselekmény szociális háttérbe az »amerikás«, föld nélküli parasztság nyomorúságát, kiszolgáltatottságát, lappangó dühét helyezi a film; ez a háttér mégis mindvégig festett kulissza marad és a gyenge lábazaton álló színpad bizony belemeg a film megalkuvó, valószínűtlen gáró jelenetében. Ha a háttér meglevenedik és előtérbe jön az

elnyújtott éjjelizenés, mulató, rózsaszín szerelmi jelenetek helyére, sokat nyert volna a film és legalább ugyanannyit, ha a rossz szul fényképezett-rendezett városi gyerekek helyett, filmszerű eszközökkel igazi falusi iskolát rögzít filmszalagra.

A tanítónő erőssége epizód szereplőinek játéka. Megmutatják, hogy lehet, érdemes velük jobb magyar filmet is forgatni.

—csányi

Kenyérkeresők

Földeák János, a költő, válogatott prózai írásaival, öt kisregénnyel jelentkezett az idei karácsonyi könyvpiacon. Földeáknak a munkásolvasók előtt nem kell bemutatnunk. Neve a munkás-sajtó hasábjai és egyéni hangú verseskötetei révén már régen ismertté vált s íráskészsége és mondanivalójának szigorú megválogatása által különleges helyet biztosított magának a szocialista írók táborában.

Azok, akik eddig csak versett és rövidebb lélekzetű, tárcaszerű prózáját ismerték, hosszabb írásaiban sem csalódnak. Kisregényeiben is ugyanazt a bátor hangú, egyszerű, megkapó következetességgel megírt realizmust találjuk, mint minden írásában. A lehető legkeresetlenebb eszközökkel alkot. Egyszerű mondatokkal, mint állón a vasmárókkal forgatott pöröly, kopdcsolja egészre a dolgozók szívát, egy hangú, apró örömmel színezt

tett életét. Földeák nem szépít, de nem is túloz osztályának megajzolásában. Olyannak festi a munkást, amilyen. Nem esik abba a hibába, amibe az írók legtöbbször: hogy heroikus küzdelmeket vívó, de mindig győző vagy örökké elnyomott és elbukott figurákat ábrázol.

A Kenyérkeresők írója nyitott szemmel, tisztán látja az életet. A dolgozók, a proletárok hétköznapi pergeti sokszor szürkén, de fokozott irodalmi igénytel. Erezzük, hogy az író maga is részese annak az életnek, amelynek örömeit legfeljebb egy pohár bor vagy ölelés adja.

Földeák alakjai élő, hús-vér emberek: nem egyszer találkoznak velük a műhelyekben, ahol dolgozunk, a kiskocsmákban, hajnali villamoson, a periferiákon.

Az író soraiból gyakran előcsillan jóízű, egészséges humora. A Földeák című kisregényt szinte végig mosolyogja az olvasó, s csak az utolsó oldalakon válik döbbenetessé játékos hangja, amikor a felszabadult, inasban felszabadul brutális ösztönnel a férfi.

Földeák kisregényeinek magvát — érezzük — minden esetben személyes élménye adja. Nem tekint távolabb látóhatár felé: ön maga körül tekintget. De ott azután jól körülnéz. Azt ábrázolja, amit közelről ismer: a műhelyt, a szakszerveletet, a dolgozó fiatalok sorsát, a munkanélküliség keserves napjait s a szegénységet, amely még szerelmét is megrontja s amely meggátolja, — mint ahogy Zökkenő című drámai feszültségű novellájában megírja — hogy vágyából újember, új élet szülessen.

A Kenyérkeresőknek őszinte hangja adja meg igazi értékét. A könyvet avatott tollú író írta. Író és munkás. Munkásokról a munkásoknak. (Faust-kiadás.)

—6—

Cipő-, halinacsizma- és fehérműkülönlegességek.

mélyen leszállított áron

New York

Erzsébet-körút 5

A munkásszínjátszóversenyek eredményei

A NAGYBUDAPESTI MUNKÁSSZÍNJÁTSZÓ VERSENYEK elődöntőjében két héten át közel negyven szakszervezeti, üzemi és pártiszervezeti munkásszínjátszó csoport lépett színpadra. Körülbelül 500 munkásszínjátszó részvételével több ezer néző előtt. Az elődöntő bírálóinak nehéz feladat jutott osztályrészül, amikor a sok egészen kiváló teljesítményt nyújtó csoport közül ki kellett választania a döntőben résztvevőket. Az igazságosabb elbírálás kedvéért az eredeti tervtől eltérőleg nem kilenc, hanem tizenhárom munkásszínjátszó csoportot indítottak a döntőbe.

A DÖNTŐT karácsony két napjának délelőttjén és délutánján rendezték meg a Madách Színházban. Itt három szakszervezeti — a cukrászok, könyvkötők, kispesti postások — négy üzemi — a Gázművek, az Crion, a Ganz Hajógyár, a Phöbus — és hat pártiszervezeti — a MKP VIII., IX., X. kerületi, a zugló-kertvárosi és a VII. kerület két színjátszó csoportja indulhatott. A döntőben bemutatott versenydarabokban mintegy másfél száz munkásszínjátszó lépett fel és előadásait a mindkét napon zúfolásig tölt nézőtérrel láthatóan néztek végig.

A VERSENYDARABOKAT úgy csoportosították a döntő rendezőse, hogy a hatékonyság szerint, egységes keretbe, zenek. Karácsony első napjának délelőttjén darabrészeket kerültek bemutatásra. Elsőnek a cukrász szakszervezet *Gorkij Éjjeli menedékhelyének* második felvonását vitte színpadra. Intéző egyéni, mint csoportos teljesítményt nyújtott a cukrászok iparági előadása; különösen *Káti* *Verda* remekelt *Natasa* szerepében. A *könyvkötők* az illegális munkásszínjátszókról jól ismert *Florisdorf* című ráma tárgyalási jelenetében tettek egyszerű esztétikussá felépített hangulatot. A délelőtti, *Weichau* *néni* szerepében *Pintér Enikő* fejezte ki magán kitűnően a munkásszínjátszóhoz csatlakozott osztálytársak értelmiségi nagyszorú alakját. A *Gázművek* színjátszó *Darvas József Szakadék* című népi drámájának második felvonását mutatták be. A darabot néhány évvel ezelőtt ugyancsak a színpadon láthattuk, az önkéntelen összehasonlítás is azonban csak a munkásszínjátszók kiforrott teljesítményét dicséri. A darab epizódjait ismertető, élő figurákká varázsozták valamennyien. A *Verda* *néni* szerepében *Petri Verda* *Gábi* *Hilda* *néni* alakítását nyújtott.

A döntő délutáni fordulójának műsorán három orosz egyfelvonásos szerepelt. A MKP VII. kerületének 2. kör-

zeté *Csehov* *vidám Háztűznézőjét* az *Orion Csehov* tragikomikus *Jubileumát*, az MKP IX. kerület *Kedrov A veszett kutya* című jelenetében a szovjet nép hősi önvédelmi harcának jellegzetes, drámai mozzanatát mutatta be. Az előadás minősége szempontjából a három csoport közül a legjobbat a VII. kerületiek nyújtották.

Karácsony másodnapjának délelőttjén eredeti, munkásszínpadra írt jelenetek kerültek bemutatásra. A MKP X. kerületi munkásszínjátszó *Vad* *Ferenc* dramatizálásában *Nagy István Faliújság* című novelláját vitték színpadra. Kisse szürke és bizony néha hamisan hangzó tolmácsolásban. A *kispesti postások* igazi, sajátos munkásszínjátszással ragadtatták a sűrű tapsra lelkes közönségüket, a dolgozókat. *Takács Miklós: Hajnalodik* két képből álló egyfelvonásosában a saját életüket, élményeiket adhatták és bensőséges átéléssel, egyszerűen, őszintén valóban azt is adták. *Postások* játszották a postásokat, a darabot *postás írta*, ugyanő rendezte és egy öreg kihordó szerepében a legjobb, legmulatságosabb és legemberibb alakítást nyújtotta. A VIII. kerület kommunista színjátszóinak közönséges politikai agitációt szolgáltattak újszerű, ötletes, hatásos előadásukkal. A *Másik oldal* című revürsért, mozgalmas színpadképszerűségben napjaink reakcióinak jellegzetes figuráit kellett játékosan kedvvel életre és ezzel rámutattak a munkásszínjátszás másik fontos feladatára: a dolgozó tömegek öntudatosítására, politikai nevelésére.

A döntő utolsó fordulóján előadásra került darabokat a mesészerűség jellemezte. A *Ganz hajógyár* színjátszó *Hans Sachs Paradicsomjáró* diákjában jól érzékeltették a jelenet népmesei hangulatát. A *Phöbus Helai: Az orvos és a halál* című modern mesejátékának elődöntőbeli friss, eleven előadásával ellentétben a döntőben gyengébben szerepelt. Ugyanígy a MKP zugló-kertvárosi színjátszó is a *Karoly* *számtalan mókás* lehetőséget kínáló szerepeiben elfogódottan, fáradtan mozogtak. Nem így a MKP VII. kerületének központi színjátszó gárdája, amely *Shakespeare* munkásszínpadra alkalmazott *Szentivánéji álom* jelenetében tele volt ötlettel, vidámsággal. Komédiáztak a szó legszebb értelmezésében, kifigurázták önmagukat, a munkásszínjátszókat is. Közvetlen kapcsolat teremtettek a színpad és a nézőtér, a játékos és a nézők között, hogy szinte a hallgatók is velük játszottak és tapsukkal valóban sűrűn belejátszottak a nevetgető, üdítő komédiázásba. A VII. kerületiek a verseny

sikeres befejezésül ötletes, színes előadásukkal rávilágítottak a munkásszínjátszás harmadik és egyik legfontosabb követelményére: a játékos lényegére.

A VERSENY EREDMÉNYE sokoldalú tapasztalat, amelyet az első nagybudapesti munkásszínjátszó verseny a további munkára a Munkás Kultúrszövetségnek és a színjátszó csoportoknak átvalóul ad: a munkásoknak önmagát kell kivételnie világnézeti alapokon álló, népi eredetű munkásszínjátszásban; a munkásszínjátszónak mindenekelőtt öntudatosítani kell és a színjátszás tudatosított, de ugyanakkor játékos eszközeivel esztétikailag és politikailag nevelnie azokat, akikhez szól — a fizikai és értelmiségi dolgozók széles rétegeit.

A döntő bírálóbizottsága az említett szempontok figyelembevételével az első díjat, a székesfevárosi által adományozott emléklapok egyhangúlag a *Kispesti Postás Szakszervezet* munkásszínjátszójának ítélte. A második díjat, a Szakszervezeti Tanács jutalmát, *Berda Ernő*, az állami nyugdíjjal kitüntetett szocialista festőművész, *Honfoglalók* című alkotását a MKP VII. kerület központi színjátszó gárdája nyerte el. A harmadik díjat, amelyet a Munkás Kultúrszövetség tűzött ki, a *Gázművek* és a MKP VIII. kerületi szakszervezet munkásszínjátszója osztotta.

Az ünnepélyes díjkiosztást a díjnyertes csoportok versenydarabjaikkal bemutatásával január közepén tartják meg a Madách Színházban.

— I —

A Postás Szakszervezet kiállítása

A Postás Szakszervezet központi helyiségében kiállítást rendezett, melyen szervezett munkások mutatták be tudásukat a művészet terén. *Arató Sándor*, *Gál Imre*, *Jármai Olga*, *Kocsis István*, *Kiss J. Zoltán*, *Lukáts József*, *Pellérdi Alajos*, *Tóth József* képekkel, *Donázi Ede* szobrokkal, *Pálfi Erzsébet* divattervekkel, *Pécsvárad* *Ida* iparművészeti munkákkal vettek részt a jól sikerült kiállításon.

Megnyílt a Munkás Kultúrszövetség központi rajziskolája,

mely a tehetséges és tanulni vágyó munkásrajzolóknak ad lehetőséget képességeik kifejlesztésére. A rajziskola a Képzőművészeti Szabadszervezetében (VI., Andrassy-út 69.) kapott otthont. A vezetést a kiváló festőművész, *Kmetty János* olvtárs vállalta el. Az oktatás minden hétfőn, szerdán és pénteken este 5–7-ig tart.

Munkásifjúság

PATAKI ISTVÁN

Egyszerű szavakkal búcsúunk Tőled, Pista. Halkan, csendesen, minden szó súlyát mélyen átérve, úgy ahogyan Te beszéltél velünk, tanítványaiddal, elvtársaiddal és barátaiddal. Elvtárs és barát, harcos elvtárs és jó barát voltál, példamutató elvtárs, felejtethetlen barát. Nem is búcsú ez Tőled, csupán visszaemlékezés, felelevenítés közös harcainknak, az együtt töltött időnknek: nem távoztál el közülünk, itt vagy velünk. Látjuk boltozatos homlokodat, élénken csillogó szemedet, halljuk csendes hangodat, logikus, tömör beszédedet, látunk a sok derűs ifi között, akik szeretettel vettek körül Téged.

Fiatalon kerültél a munkásmozgalmába, a vasas ifjúság csoportba. Itt gyülekezett akkoriiban a szervezett ifjúság elvtársai, itt nevelődött ki az illegális mozgalom számos résztvevője, a mai ifjúsági mozgalmak igen sok vezetője. Itt szívtad Te is magadba azt a szellemet, amely soha meg nem alkudott, mely következetesen vezetett Téged később az illegális Kommunista Párt táborába. Itt kaptad meg marxista tudásod alapjait, munkásöntudatodat és világszemléletedet, amely a börtön és kínzások idejében biztosan átsegített a legnehezebb percekben.

Volt idő, mikor elkerültél a vasas ifiktől, a mozgalom más területre szóltott, 1943 tavaszán ismét visszajöttél hozzánk, elváltaltad az ifik előtt oly népszerűtlen »felnőtt megbízott« hálátlan szerepét. Hivatalosan annak szerepeltél, mi ifik azonban mindig csak »barátunknak« és tanítónak tekintettük, akihez mindig bizalommal fordulhattunk, megértettük, tudtuk, hogy értünk küzdelem ellenőrző feladatkörében.

Felejtethetlen az ifjúság szervezkedés a Weiss Manfréd gyárban. Egyenként óvatosan hívtad le az üzemértékeztetle a

fiatal vasasokat. Nagyon kis számú volt akkor az élgárda: a szervezett ifjúság sorait töltötte fel szervezőképességgel friss erővel. Munkád sikerét a kopók kiszímatolták — fiatal elvtársaink egymásután kerültek a hírhedt kintzókamrákba. Véres cafatokban tépték le róluk a ruhát, hörgő testükön csattant a gumibot, csak azért, mert szabad emberi életet akartak élni. Te ezúttal még elkerültél a borzalmakat, a kopók keze még nem volt olyan hosszú, hogy elérjen Téged. Megmenekültél. De 1944 március 19 már előrevetette árnyékát. A csoportban erősen folyt a felkészülés, a független, szabad, demokratikus Magyarorszáért, a harc az ifjúság egységének megeremtéséért. Egyik vezetője voltál ennek a küzdelemnek. Tanítottad a fiatal tanoncfiúkat és lányokat, hogy erjük és tudásuk legyen helytállani. Több száz vasas ifjúság nevelődött így kezéd alatt.

Aztán jött a gyászos tavasz és még gyászosabb ősz. Szürke, poros munkaköpenyedben csendben dolgoztál a munkapad előtt, munkatársaid között büszkén mondhattad el: jól megszervezted műhelyedet. Éjszakába nyúló délutánjaid készítették elő az akciókat: röpcédula... robbantás... — Jól emlékszünk még rá. Aztán Téged is érték a nemzetgyilkosságra szövetkezettek bosszúja. Egy napon hiába vártunk.

A »hazátlan bitangok« megmutatták, hogyan kell harcolni — hazájukért, népükért és hogyan kell meghalni is. Az esztelen, elvakult gyilkosok tehetetlen dühükben a mároknói hazafira vetették magukat — és pusztulniuk kellett. Még visszacseng a komor nedves börtöncellákból bátorító hangod, még szemünk előtt van utolsó leveled: »Emlékezzetek majd vissza, miért haltam meg, soha ne felejtsetek el az eszmét, bátran álljatok ki érte!« Emlékszünk, Pista, emlékezünk. Soha

nem felejtjük azt a ködös decemberi napot a szeretet ünnepe előtt, amikor négyzetekkel végezték. »Szerettétek a népet és meghaltatok...« Ugy szerettétek, ahogyan csak a dolgozók szeretetik testvéreiket és úgy haltatok meg, ahogyan csak hős hazafiak halhatnak meg: ajkukon utoljára is a szabad, független demokratikus Magyarország nevével.

Látod, Pista, mi nem felejtünk. Nemcsak az eszmét, Téged sem felejtünk. Folytatjuk a munkát, ott, ahol Neked abba kellett hagyni, de még sokszorta erőteljesebben: most már a szabadság levegőjében dolgozhatunk. Tanítani, nevelni fogjuk az ifjúságokat, hogy harcedzett küzdői legyenek a demokratikus Magyarországnak. Megtanítjuk őket arra, ki volt Pataki István és miért, milyen eszméért, milyen célért halt meg. Megtanítjuk őket arra, hogy szeressék osztályukat, népüket, hazájukat. Megtanítjuk őket arra, hogy csak egy cél lehet az öntudatos munkás előtt: szabaddá, boldoggá tenni, felemelni dolgozó testvéreit — a népet.

Emlékszel, Pista? A csoporthelyiségben, szemközt a bejárat felé szembeötlő felírás volt: »Célod legyen: dolgozz, tanulj, taníts!« Erre fogjuk nevelni ifjúságunk társainkat.

Pihenj csendesen. Pista, a zászlót átvettük és visszük előre minden akadályon keresztül — ahogyan Te tetted.

(láng)

*

A fasiszta gyilkosok 1944 december 24-én Sopronköhidán kivégezték a Magyar Ifjúság Szabadság Frontja harcában résztvevő Kommunista Ifjúsági Szövetség akciógárdájának vezetőit: Pataki István, Pesti Barnabás és Kreutz Róbert elvtársakat. Pataki István elvtárs a szakszervezeti ifjúságmozgalmnak évek óta egyik legaktívabb harcosa volt. A magyar szabadságharc fiatal mártírjainak földi maradványait kivégzésük évfordulóján a Városi Színház előcsarnokában ravatalozták fel, majd a kerepesi temető díszsírhelyén helyezték őket örök nyugalomra. A Városi Színházban tartott gyászszertartáson Kovács József polgármester, Rajk László elvtárs, a Nemzeti Főtanács tagja, Tömpe András elvtárs, a Partizánszövetség titkára, Nonn György elvtárs, a MAdISz vezetőségi tagja és Petrák Ferenc elvtárs, a SZIT titkára búcsúztatta az ifjú szabadságharcosokat. A sírnál Bérczes Jenő elvtárs tolmácsolta a vasas ifjúságosok utolsó üdvözlését.

A Szakszervezeti Tanács előadásai:

Január 14. Kossa István: A szakszervezetek mai feladatai.

21. Vas Miklós: Az üzemi bizalmiak működése.

29. Piros László: A bérpolitika.

Február 4. Vértés György: Szakszervezeti sajtó.

11. Keleti Márton: Szakszervezeti nevelés, világnézet.

18. Nemes Dezső: Szovjet szakszervezetek.

25. Juhász István: Az érték-többség.

Március 4. Steinherr Simon: Munkaközvetítés.

11. Vadas György dr.: Korszakos közgazdaság.

18. Szűcs István: Üzemi bizottságok.

Április 1. Palotás Imre: Dialektikus materializmus.

8. Forgács Pál: Szociálpolitika.

Az előadásokat a Szakszervezeti Tanács nagytermében mindenkor hétfőn d. u. 5 órakor tartják.

Unnepélyesen átadták a MAV dolgozóinak a kitüntetések, az újjáépítésben szerzett érdemeikért. Az Országos Iparigylet 40 esztendő óta minden évben arany éremmel jutalmazza az iparfejlesztés terén legnagyobb eredményt elért iparvállalatot. Ebben az évben az egyesület ezt az arany érmét a MAV dolgozóinak juttatta az újjáépítésben elért kiváló teljesítményük jutalmazására. A MAV dolgozóinak sokszor életveszedelem között kellett dolgozniuk, de a kötelességtudás és a munkaszeretet, valamint az a tudat, hogy az újjáépítést csak akkor lehet megkezdni, ha a közlekedés rendbejön, erőt öntött a dolgozóikba és minden veszedelmet semmibevéve, minden nehézséget legyűrve, sikerült megindítani az ország közlekedését. Bronzérmét és oklevelet kaptak Vadasz Béla és Bartalis Gyula műszaki tancsok, valamint Kassai Mihály és Suhajda István géplakatosok.

A debreceni dohánygyári munkások a gyár területén gyermekotthont rendeztek be, amelyet most avattak fel az igazgatóság és a tisztviselők jelenlétében.

Bélyeggyűjtési propagandakiállítás. A közlekedésügyi miniszter megbízottja nyitotta meg a III. Bélyeggyűjtési Propagandakiállítást. A Szakszervezeti Tanács nevében Kossa István főtitkár elvtárs méltatta a kiállítás jelentőségét.

A rimamurányi-somsályi bányamunkások a felrobbantott hidak újjáépítésére 905.920 P-t gyűjtöttek össze és juttattak el illetékes helyre.

Hírek

Molná dr. népjóléti miniszter elvtárs vezetése alatt álló Egészségügyi Bizottság a román fővárosban az őszinte együttműködés jegyében tárgyalta a román népegészségügyi minisztérium vezetőivel. Dr. Weil Emil elvtárs, az Orvos Szakszervezet elnöke résztvevett a román Egészségügyi Szakszervezet Központi Bizottságának két napos ülésén. A magyar küldöttség bukaresti látogatása hozzájárul a román és magyar nép baráti viszonyának kimélyítéséhez.

A szegedi nemzeti bizottság népi bizottságokat alakított, amelyek azonnal megkezdik lakásról-lakásra járva az élelmiszerek ellenőrzését. A Szakszervezeti Tanács örömmel fogadja a szegedi nemzeti bizottság kezdeményezését. »Népi bizottságok« felállítására és a maga részéről szükségesnek tartja, hogy az élelmiszerbeszolgáltatás és igazságos elosztás érdekében alakuló bizottságokban régi kipróbált szervezett munkások helyet foglaljanak.

A Szakszervezeti Nők Bizottsága által a Vasas Otthonban rendezett Mikulás-délutánra a következő adományok érkeztek be: Házfelügyelők: 17.000 P; zenészek: 22.000 P; vegyipariak 65.000 P; textilipariak 331.000 P; vasmunkások 184.000 P; kereskedelmi alkalmazottak: 25.500 P; közalkalmazottak 41.300 P; városi alkalmazottak 4010 pengő. Dreher és Szent István gyárak 10 kg szalóncukor; Richter Vegyszeti Gyár 10 kg. krumplicukor; Börinari Szakszervezet 5 pár gverekecső; Athenaeum: 70 mesekönyv; Liebner Bácsi 40 db játék. Fenti adományokat a Szakszervezeti Tanács 80 kg dióval, 21 kg finom cukrászsüteménnyel és 6 kg keksszel egészítette ki és így 1300 gyermeknek jutott csomag, vagy egyéb ajándéktárgy.

A Nemzeti Segély feladata a tél beálltával megsokszorozódott. A Szakszervezeti Tanács felhívja a hatáskörébe tartozó szakszervezetek, intézmények, üzemi bizottságok figyelmét, hogy a Nemzeti Segély nehéz és felelősségteljes munkáját felkarolni szíveskedjenek.

Előfizetőinkhez és olvasóinkhoz

A Szakszervezeti Közlöny szerkesztősége az újév alkalmából szeretettel köszönti minden előfizetőjét és olvasóját. Lapunk megjelenését és pontos szétküldését csak úgy tudjuk biztosítani, ha előfizetőink fizetési kötelezettségeiknek idejében eleget tesznek és terjesztőink az elszámolásokat minél rövidebb időn belül megadják. Az újabb nyomdai áremelkedések következtében lapunk árát kénytelenek voltunk 600 P-re felemelni. Ennek megfelelően a január havi előfizetés díja 1200 P.

A Szakszervezetek Világszövetségének képviselőit meghívták a németországi angol megszállást övezet meglátogatására. Louis Saillant főtitkár, továbbá Sir Walter Citrine (Anglia), Hilman (USA), Leon Jouhaux (Franciaország), Kucznecsov (Szovjetunió), De Kuypers (Hollandia) és Zapotocki (Csehszlovákia) vesz részt a látogatáson.

A kecskeméti szakszervezetek szakmaközi bizottsága a dolgozók részére 700 g fát szerzett be, ezenkívül 2000 liter petróleumot és 2000 kg sőt osztottak szét egészen jutányos áron. A szakmaközi bizottság a Nemzeti Segély részére havi 50.000 P összeget ajánlott fel.

A Nyomdászok Jótékonyági Köre évtizedek óta minden évben rendezett hagyományos árva-felházását ebben az évben a szokottnál is bensőségebb keretek között tartotta meg. A nehéz viszonyok ellenére is 40 nyomdász-árvának juttattak cipőt, ruhát, kesztyűt, élelmiszereket.

A Közalkalmazottak Szakszervezetének Nőtítkársága jól sikerült kultúrdélután keretében áldozott József Attila emlékének.

A Szakszervezeti Tanács péntek délutánonkénti szokásos rádióelőadását január 4-én délután 4 óra 45 perckor Szakasits Antal elvtárs tartja. A dolgozó nők problémáit címmel. Január 11-én délután 4 óra 45 perckor Szűcs József elvtárs az üzemi bizottságok munkájának merlege című előadását hallgathatjuk.

SZAKSZERVEZETI KÖZLÖNY

A Magyar Szabad Szakszervezetek Országos Központjának (Szakszervezeti Tanács) hivatalos lapja. Megjelenik havonta kétszer.

Felelős szerkesztő és kiadó: Kossa István

Szerkesztő: Vértés György

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VIII., Fiumei-út 4. II.

Telefon 188-336

Postatakarékpénztári beiskolázás: 10.41

455496 — Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Rt., Bpest
Felelős: Talabér Ferenc